

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת אמור תשפ"ד | גליון מס' 431 | סיפורים ופנינים מרתקים | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

אמרו לאורח שהיות ומרן אוכל עכשיו, עליו לחכות כמה דקות. האורח היה מאוד לחוץ ואמר שזה ממש עניין דחוף מאוד, ובן הבית אמר בדרך צחות: "אל תדאג אנחנו לא חוששים שתאכל את האוכל שלו, אלא שהוא פשוט צריך כמה רגעים של מנוחה לאכול בשלווה". הדברים הגיעו לאוזני מרן, והוא הגיב...

שיחה מרתקת עם הגאון רבי משה סחייק, תלמידו הנאמן של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, ובעל מחבר ספרי 'מזקנים אתבונן' - על ספרו החדש שהוציא בנושא בין אדם לחבירו לרגל ימי ספירת העומר

בתוך מספר ימים, ובכל זאת מברכים עליו 'שהחיינו' בשם ומלכות. "לעומת זאת, על ספר חדש שאדם עמל וכתב ברוב יגיעה ובמשך שנים, לא מברכים 'שהחיינו'. הרי ברור שהשמחה של מחבר ספר כשהוא רואה את העותק הראשון של ספרו כשהוא יוצא מתחת מכבש הדפוס, הוא שש ושמח בשמחה גדולה ועצומה פי כמה וכמה

יעקב א. לוסטיגמן
קוראי 'לקראת שבת' כבר מכירים את דמותו המיוחדת של הגאון רבי משה סחייק שליט"א, מתלמידי הקרובים של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, שזכה אצלו לקרבה יתירה, ובמשך שנים היה רושם מפיו עובדות, פניני מוסר ומחשבה, סיפורים ופירושים נפלאים על התורה ועל הש"ס.
בשנים האחרונות עמל הרב סחייק על ההוצאה לאור של כתבי היד הרבים שהשתמרו אצלו, ובסדרת ספרי 'מזקנים אתבונן' הוא מצליח להוציא לאור אוצרות ענק מתורתו של מרן הגראי"ל זצ"ל, להפיצם ביעקב ולחלקם בישראל.
בחסדי שמים, זכה הרב סחייק להוציא לאור כרך נוסף בסדרה, 'בין אדם לחברו' במיוחד לכבוד ימי ספירת העומר שבהם נדרשים אנו להתחזק ביתר שאת בעניין זה.
אגב גררא מספר לנו הגר"מ סחייק, שהוא זכה לשמוע מפיו של מרן הגראי"ל זצ"ל גם התייחסות לעניין זה של הדפסת ספר חדש.
"הרב שטיינמן שאל אותנו פעם למה לדעתנו צריכים לברך 'שהחיינו' על פרי חדש שלא ראינו ולא אכלנו עוד השנה, כמו משמש או אפרסק וכדו', אף שמדובר בפרי שאם נאכל אותו הוא יעלם מהעולם בעוד דקות אחדות ואם לא נאכל אותו הוא יירקב

יש מחברי ספרים שבאים לדפוס בנגדי שבת

"ואכן, יש מחברי ספרים שנוהגים לבוא לבית הדפוס עם בגדי שבת, ולובשים בגד חדש או אוכלים פרי חדש, כדי לברך עליו שהחיינו ובברכה הם מכוונים להודות ולהלל גם על הספר החדש שזכו להוציא לאור, אבל עדיין אנחנו רואים מי נתלה במי, גדול נתלה בקטן, הספר שהוא השמחה הגדולה נתלה בפרי הקטן ורק בזכותו זוכה לברכת 'שהחיינו' בשם ומלכות.

"כמובן שלא היתה לנו תשובה טובה לענות למרן הגראי"ל על השאלה הזאת, כך שזכינו שיהיה מצב של 'הוא מותיב לה והוא מפרק לה', ומרן הגראי"ל ענה במתק לשונו תשובה חדה כתער, שמאפיינת כל כך את צורת החשיבה שלו וההתבטאות שלו על נושאים שונים.

"המשמש הוא משמש", אמר מרן זצ"ל, "יש כאן פרי ממש ואמיתי. גם אם השמחה לא מאוד גדולה, עדיין יש פה פרי אמיתי ויש סיבה לשמחה.

"לעומת זאת הספר שכתבת, מי אומר שיש בו בכלל אמת? מי אומר שהחידושים והמאמרים שכתבת הם אכן אמיתיים? אולי הכל הבל הבלים ואין בו שמץ של אמת??? לכן על ספר אי אפשר לברך 'שהחיינו' כי אין לנו דרך לדעת אם הוא אמיתי כמו המשמש והאפרסק...".

מרן היה מדבר איתנו בשבחה של 'איזהו מקומן'

בהקשר זה מציין הרב סח"ק עוד נקודה מעניינת מאוד שזכה לשמוע מפיו של מרן הגראי"ל זצ"ל: "מרן הרב שטיינמן היה מדבר איתנו בשבחה של משנת 'איזהו מקומן', שנאמרת מדי בוקר בתפילה.

"אם יתנו לך את התפוח הראשון שברא הקב"ה בששת ימי בראשית", היה הרב שטיינמן בשם החפץ חיים שואל את הנוכחים, "כמה תשמח בתפוח הזה שהוא ממש יציר כפיו של הקב"ה? בוודאי תהיה השמחה וההתרגשות גדולים מאוד. זה לא עוד תפוח שגדל על עץ שצמח מגרעין שהיה בתפוח אחר בהשתלשלות של אלפי עצים עד לעץ הראשון שברא הקב"ה, אלא ממש יציר כפיו של קודשא בריך הוא בכבודו ובעצמו, זה התפוח הכי יקר והכי חשוב בהיסטוריה.

"כך גם לגבי משנת 'איזהו מקומן', היא מרן אומר, "הרי כל התורה כולה נאמרה למשה מסיני, אבל התורה שבעל פה לא נכתבה ממש מילה במילה כפי ששמעה משה מפי הגבורה. היא עברה מרוב לתלמיד ומה שעבר זה הרעיון, ההלכה, לא דווקא באותן מילים ממש.

"לעומת זאת, משנת 'איזהו מקומן' היא משנה שניתנה למשה מסיני, ממש ככתבה וכלשונו, מילה במילה, אות באות, אלו בדיוק המילים שיצאו מפי הגבורה והועברו ממש ליהושע ומיהושע לזקנים ומהם לנביאים וכן הלאה עד דורנו אנו. לכן במשנה זו אין שום מחלוקת, וכל מילה שכתובה בה היא הלכה פסוקה וברורה ואין עליה חולק בשום אופן.

"צא ולמד כמה צריך האדם לשמוח שמחה גדולה ועצומה כשהוא זוכה לומר בפיו הגשמי את המילים הגדולות והקדושות הללו בדיוק כפי

שנאמרו בשיעור של משה רבינו מפי משה רבינו בכבודו ובעצמו!".
"ישנו פתגם ידוע שאומרים בשמו של מרן הרב שטיינמן", פונה הרב סח"ק לעסוק בנושא שעליו נסוב ספרו החדש. "נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי מוותר מפסיד".

"אם נתבונן לרגע בדברים הללו, נגלה שהם תמוהים מאוד, ומי שהעלה את התמיהה הזאת לפנינו הוא רש"י הקדוש בכבודו ובעצמו.

"דוד המלך כותב בתהילים "נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב". רש"י התקשה בדברים הללו, דוד המלך חי בעולמו רק שבעים שנה. חלק גדול מהשנים הללו הוא לבד בשדה, רועה את הצאן ולא היה מעורה עם הבריות. בשנים אחרות היה נרדף על ידי צרות שונות שהרחיקו אותו וגרמו לו להתחבא ולהסתתר, חלק מהזמן הוא היה ילד צעיר לימים... בסך הכל היו לו אולי חמישים שנה להתבונן מסביב ולראות אם יש צדיק נעזב או אין צדיק נעזב.

"וכי מניסיונו האישי של אדם אחד במשך חמישים שנה אפשר להסיק מסקנות לעולם כולו לכל אורך ההיסטוריה? אם אני לא ראיתי אף פעם סינים עם עיניים מלוכסנות זה אומר שאין סינים בעולם? מה הפשט?

"לכן מבאר רש"י שהפסוק הזה נאמר על ידי שר העולם, שחי וקיים מאז בריאת העולם ועד כה, והוא הרי יודע ומכיר את כל האנשים שהיו בעולם, וכשהוא מעיד 'נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב', זה אומר שכך היא האמת ובאמת אין דבר כזה צדיק נעזב.

"אבל איך יכול היה מרן הרב שטיינמן לומר "לא ראיתי מוותר מפסיד", זה שהוא לא ראה אומר שאף אחד אחר גם לא יראה מוותר מפסיד???"

את התמיהה הזאת הצגתי בפני

חתנו ר"י גאון יעקב'

"כדי להשיב על התמיהה הזאת", אומר הרב סח"ק, "נצטרך להגיע לשורש הוותרנות של מרן זצ"ל, איך הוא תפס את הוותרנות, ואיך הוא עצמו היה מופלג מאוד במידה הזאת.

"פעם אמר מרן, בחוג מצומצם, "כל מה שהגעתי אליו לא הגעתי אלא בזכות זה שתמיד ויתרתי".

"כשאני שמעתי את ההתבטאות הזאת של מרן, התעוררה אצלי תמיהה עצומה. מה זאת אומרת בגלל שהוא ויתר? הרי מרן היה שקדן בל יתואר. הוא היה לומד לילות כימים בשקיעות עצומה, הוא לא הפסיק ללמוד לרגע, היה אוכל פת במלח ומים במשורה, היה לו כסא מיוחד עם הגבהה שלא יוכל להניח את הרגליים על הקרקע כשהוא יושב, כדי שלא יירדם תוך כדי לימוד. הוא היה עושה כל מיני טריקים ותחבולות כדי להדיר שינה מעיניו ולהגות בתורה, וכל השקדנות העצומה הזאת שלו לא תרמה כלום לגדולתו, רק הוותרנות עשתה אותו כזה גדול, איך זה ייתכן???"

"את התמיהה הזאת הצגתי בפני חתנו ראש ישיבת 'גאון יעקב' הגאון רבי זאב ברלין שליט"א, שהסביר לי במתק לשונו את הפשט

בדבריו חמיו...

"נכון", אמר לי הרב ברלין, "השווער באמת שקדן עצום באופן שקשה לתאר. נכון שהוא במשך שנים התייגע על התורה והעבודה בכל כוחו, אבל זה עדיין לא מסביר את גדולתו, כי ראינו כמה וכמה אנשים שהתייגעו בתורה לא פחות ממנו, ובכל זאת לא זכו להגיע לכאלו דרגות גבוהות בקדושה כמוהו.

"מה שהשווער התכוון לומר שאחרי כל העמל והיגיעה הזאת, מה שהעלה אותו לפסגות הגבוהות הללו זו רק מידת הוותרנות!". והוסיף הגר"ז ברלין עוד 'קנייטש', מרן לא היה ותרן, הוא היה יותר מזה, הוא חי חיים של וותרנות! זאת היתה המהות שלו.

"היה פעם מעשה עם אחד שהגיע למרן לשאול שאלה דחופה במיוחד, ומרן בדיוק ישב לאכול מעט את האוכל התפל וחסר הטעם שהיה אוכל כדרכו, כדי שלא ליהנות מהעולם הזה יותר מההכרח הבסיסי ביותר.

"מי שהיה אז בבית מרן כדי לשרת אותו, כמדומני שהיה זה בנו הגאון רבי משה שליט"א, אמר לאורח שהיות ומרן אוכל עכשיו, עליו לחכות כמה דקות. האורח היה מאוד לחוץ ואמר שזה ממש עניין דחוף מאוד, ובן הבית שרצה להפיג מעט את המתח אמר בדרך צחות: "אל תדאג אנחנו לא חוששים שתאכל את האוכל שלו, אלא שהוא פשוט צריך כמה רגעים של מנוחה לאכול בשלווה".

"כוונתו היתה שאף אחד לא מסוגל בכלל לאכול מהאוכל של מרן, כי כאמור הוא היה כל כך תפל וחסר טעם שזה היה פשוט נורא. דומני שאפילו אם הוא היה רבי לחסידים שחוטפים שיריים מצלחתו של הצדיק, במקרה שלו החסידים היו אולי מוותרים על השיריים... "בכל מקרה, הדברים הגיעו לאוזני מרן, והוא הגיב בהחלטיות "אפילו אם היה רוצה לקחת מהאוכל שלי, הוא לא היה מצליח, כי אין אדם נוגע במוכן לחברו כמלוא נימה!".

להיות הרב שטיינמן' זה אומר לוותר בלי לסבול

"יש כמה דרגות של וותרנות", ממשיך הרב סח"ק בהסבר דבריו, "למה אנשים מוותרים? יש כאלו שיאמרו שזאת מידה טובה וראוי, כמו שצריכים לעבוד על מידת הענווה וההסתפקות במועט, צריכים אנו גם לסגל לעצמנו מידה של וותרנות.

"יש שיאמרו שזאת פשוט סגולה נפלאה. יהודי שנמצא בניסיון ומוותר, זוכה להשגות רוחניות גדולות, ויכול בזמן זה לפעול ישועה אם יתפלל על הצריכים ישועה.

"אבל יבוא האדם הנורמלי והממוצע ויאמר לעצמו, מילא ותרנות, אני מוכן לוותר קצת. אבל כמה כבר אפשר לוותר? אני לא הרב שטיינמן!!! "התשובה היא ש'להיות הרב שטיינמן' זה אומר לוותר בלי לסבול. הוא לא ויתר כי זאת מידה טובה ולא בגלל שזאת סגולה נפלאה, אלא פשוט, כי זה הדבר החכם ביותר והמשתלם ביותר.

"יש אמרה ידועה "בכביש אל תהיה צודק, תהיה חכם", זה נכון לכל תחומי החיים, לא רק לכביש. הרי אנחנו מאמינים באמונה שלמה שאין אדם נוגע במוכן לחברו כמלוא נימה, אף אחד לא יכול לקחת לך אגורה שחוקה, אף אחד לא יכול לקחת לך את הכבוד שמגיע לך או אפילו

לזבזב לך שניה אחת מהחיים, אם זה לא מה שנגזר עליך. אז למה לריב איתו? למה לכעוס ולהתווכח? למה להתאמץ ולהתנצח עם אחרים, ממילא מה שמגיע לך יגיע אליך עד לפה בלי שום מאמץ וטורח. "כשאדם חי את ההרגשה הזאת ואת הידיעה הזאת, הוותרנות אינה קשה לו כלל ועיקר. הוא עושה את זה כחלק מהחיים, וזאת היתה המהות של מרן הגרא"ל, ומתוך זה הוא אמר את כל אמרות השפר שלו ואת ההסברים הנפלאים שלו בעניינים ש'בין אדם לחברו', וזה בעצם הבסיס והשורש לכל הספר הזה שהוצאנו עתה לאור עם דברי תורתו".

ומעשה שהיה שהוא סבל מחולשה גדולה בלבו

הרב סח"ק מוסיף לנו עוד פנינה נפלאה שמעמיקה במעט את ההבנה המועטה שיכולים אנו להשיג בדמותו של אותו גאון קדוש וטהור זיע"א. דרכו של מרן היתה לתלות כל צער או עוגמת נפש שבאו לו, בעוונות ובחטאים שלו. אם מישהו ביזה אותו, לקח לו משהו או מנע ממנו איזו טובה כביכול, מה זה אומר? שהוא צריך לעשות תשובה, כי זה בוודאי אירע בגלל החטאים והעוונות שלו.

כאדם חי כך איזה טעם יש לכעוס על השני או להתעמת איתו? הרי אתה חטאת עווית ופשעת, משמים שולחים לך סימן שאתה צריך לשוב בתשובה, ובמקום לקבל את הסימן באהבה ולעשות את המוטל עליך, אתה כועס על השליח ששלח משמים כדי להראות לך את הדרך? זה מעשה ממש לא הגיוני!

"כך היה גם בכל פעם שחלה או לא חש בטוב. היו מביאים לו רופאים שבדקו ונתנו דיאגנוזה ורפואה. מרן היה מתייחס בכבוד לדעת הרופאים, שומע אותם בכבוד ראש ומתייחס לדבריהם, אבל בפנימיות הוא היה מסתכל על כל הנושא הזה כעל משהו מאוד שטחי ומאוד חיצוני. החלק העיקרי מבחינתו היה החלק הפנימי. אם אני לא מרגיש טוב, זה בגלל שעשיתי משהו שאינו כשורה ואני צריך לטהר את עצמי מהחטא!

"ומעשה שהיה שהוא סבל מחולשה גדולה בלבו והיו צריכים להשיג לו רופא מומחה, המתינו עד שהגיע הרופא הטוב ביותר בתחום, אבל כשהרופא בדק אותו הוא מצא שהכל כשורה. כולם התפלאו מאוד, היתה לו בעיה בלב והזעיקו אותו בדחיפות כדי לטפל בבעיה והנה היא חלפה כלא היתה? אבל מרן הסתכל עליהם בתימהון לא פחות גדול, מה אתם לא מבינים? הוא שאל, "הרי כבר עשיתי תשובה! ברור אם כן שהבעיה תחלוף לה כלא היתה...".

הנהג זרק סכום מופרז. האיש התרעם וטען כי הסכום גבוה במיוחד. "בסך הכל לתחילת בורו פארק לא צריך לעלות כל כך יקר", ככה דיבר איתו לכאן ולשם. בקיצור, עסק קצר של ויכוח, עד שבאו לעמק השווה. לפתע הנהג ברח לו, התניע את המונית ונסע לדרכו.

הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצוק"ל על איך מקיימים מצוות

וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם (כב לא)

נאמר בגמרא (שבת סג ע"א): "אמר רב חנינא בר אידו: כל העושה מצוה כמאמרה - אין מבשרין אותו בשורות רעות, שנאמר: 'שומר מצוה לא ידע דבר רע'. אמר רב אסי ואיתימא רבי חנינא: אפילו הרב"ה גוזר גזירה - הוא מבטלה".
ראיית הגמרא מהפסוק: "שומר מצוה לא ידע דבר רע". הינו לא רק שעושה את המצוה, אלא "שומר מצוה" - מצפה ומשתוקק לקיומה. זוהי המעלה של "מצוה כמאמרה".

אדם קם בבוקר מיצעו. שיחשוב לעצמו: 'אה, עוד מעט אזכה להניח תפילין!' לפעמים הוא מתעורר בבוקר והשאלה הראשונה שעומדת בראשו היא: 'מה השעה? האם אפשר לישון עוד חמש דקות? ... רגע, מדוע הנך משתוקק לישון, הרי תיכף שעת הנחת תפילין! תתרגש. מצות תפילין! תצפה לתפילין.

בישיבת חברון שימש כראש ישיבה רבי אהרן כהן זצ"ל, גאון עולם וצדיק. רוב ימיו הוא היה חולני, בעל יסורים וחלש מאד. משקלו היה כמשקל ילד.

ראש הישיבה, רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, היה גיסו, וידע היטב את מצבו וחולשתו. הוא סיפר, כי בהזדמנות שאל אותו: "רבי אהרן, כיצד אתה מצליח לקום להתפלל, מהיכן שואב כוחות להתרומם מהמיטה [מתוך חולשה רבה]?" השיב לו רבי אהרן: "באמת אין לי כח, אבל כאשר אני נזכר שצריכים ללכת להתפלל, זה מרומם אותי ממשכבי, מקים אותי".

"ושמרתם מצותי" - זו ההכנה למצוה, התשובה למצוה. כשזוכים, "ושמרתם את מצותי" מתקיים "ועשיתם אותם".

שאל רבי שלום:

אפשר גם לפרש בפשיטות: "ושמרתם מצותי" מלשון שמירה - לשמור את המצוות, להגן שלא תתקלקלנה, שהאיכות תשמר. אם אדם לא שת לבו ומקיים מצוה ללא לב, ללא שמחה וללא מחשבה - אין לה ערך רב.

שמעתי מהרבי רבי שלום שבדרון זצ"ל דבר יקר. על הפסוק: 'ושמרתם את המצות' (שמות יב, יז) דרשו חז"ל במכילתא: "מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה".

שאל רבי שלום: מדוע דוקא בפסוק זה משמיעה התורה את הכלל:

"מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה" ולא במקום אחר? הוא השיב, פלאי פלאים. כדי שמצה תהיה חמץ, אין צורך לעשות פעולה כלשהי ב"ידים, די אם נניח את המצה ללא עסק. עיסה העשויה ממים ומקמח, אם לא עושים בה דבר, ממילא היא מחמיצה. לכן, דוקא כאן מרמזת לנו התורה ומדגישה: "מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה", לומר: דע לך כי כדי לקלקל מצוה ולהפסידה, אין צורך דוקא בעשיית פעולה שלילית. די אם אינך שומר עליה, היא נפסדת ומתקלקלת.

לפתע הנהג ברח לו, התניע את המונית ונסע לדרכו.

כאשר אדם מברך ברכת המזון, זו שעת קרבת ה'; "נודה לך" - געואלדיג, ברית ותורה. "אם לא אמר ברית ותורה לא יצא ידי חובתו", אך גם אם אומר, והראש לא איתו - הוא מאבד הרבה! כך כתוב בספר "יסוד ושורש העבודה" ובספרים נוספים, שכאשר אומר ואינו יודע מה שאומר, למרות שאמר ברית ותורה, מפסיד הוא את ערך המצוה. אם רק לא שומר ולא מניח את כל כובד משקלו להתרכז ולחשוב מה שמוציא מפיו, מפסיד ברכה זו שהיא

נספר מעשיה אמיתית, שאינה שייכת לענינו ממש, אבל מוסר ההשכל שייך לכאן.

יהודי פלוני הגיע לאמריקה במטרה לאסוף כספים למוסד מסוים. בהגיעו לשם יצא את הכביש הסמוך לשדה התעופה ונעמד לחפש מונית.

נהגי המונית השחורים שם הם דוגמת בני ישמעאל אצלנו, שהצד השווה שבהם - שדרכם להזיק ושמירתם עליך.

עצר מונית. הנהג התעניין: "להיכן אתה צריך?"

השיב: "לבורו פארק. כמה המחיר?"

הנהג זרק סכום מופרז. האיש התרעם וטען כי הסכום גבוה במיוחד. "בסך הכל לתחילת בורו פארק לא צריך לעלות כל כך יקר", ככה דיבר איתו לכאן ולשם. בקיצור, עסק קצר של ויכוח, עד שבאו לעמק השווה. לפתע הנהג ברח לו, התניע את המונית ונסע לדרכו. בריה משונה, כבר סיכמנו על מחיר והכל טוב, מדוע ברח?...

טוב, בעוד שניות נוספות תגיע מונית אחרת. בינתיים הוא מסתכל מאחוריו אל המזוודות ומגלה כי אין מזוודות... גנבו לו את המזוודות. באותו זמן הגיע למקום יהודי ממונסי בשם הרב ניהוז זצ"ל וראה לפניו יהודי מבוהל, מסתובב ומחפש בבהלה. התעניין מה קרה, והאיש סיפר לו את שארע לו בדקות האחרונות, שנעלמו לו המזוודות.

הרב ניהוז אמר לו: "מה אינך יודע? זו הדרך שלהם. הם שולחים נהג לבלבל לך את הראש - דולר פה דולר שם, אתה מתווכח איתו ובינתיים, עד שאתה עסוק אתו, מגיע רכב נוסף ובו נהג אחר, תופס את המזוודות ובורח.

עובדה זו היא המוראדיגער לימוד מוסר השכל. אחד מתכסיסיו של היצר הוא: אתה מתחיל לברך ברכת המזון, והוא מיד נכנס ומבלבל לך את הראש - 'אסור לי לשתוק לפלוני על מה שעשה לי אמש...', אחר כך מעלה בדעתך רעיונות כיצד לא לריב אתו, עצות כיצד לבוא עמו לעמק השווה, בינתיים ה'נודה לך ה' אלוקינ' ברך... אתה ממשיך לומר 'ועל הכל', והוא מעסיק אותך עם הסיפור, אתה מסיים ברכת המזון, ו... אבוי לי, להיכן נעלם ה'ברכת המזון?' גנבו לי אותו! הנהג מרגיש רגשות חרטה - וכי כך מקיימים מצות ברכת המזון?! מסתכל על עצמך בתמהון, אבל מה אפשר לעשות, ה'ברכת המזון' כבר נעלם ולא ישוב לעולם. הגנב הגדול העסיק אותך במשהו אחר. "בפיו ובשפתיו כבדוני" ובינתיים הוא גונב ממך את התפילה. "ושמרתם את מצוותי" - תשמרו עליהן מהיצר הרע האורב לגנבם. שמירה מעולה!

פנה אלי הצדיק לאמור: "רבי ראובן, תעזוב."

ביקרתי יהודי גדול מבני ברק, בשם רבי זאב אידלמן, צדיק יסוד עולם, הוא שהה אז בחדר מיוחד בבית הרפואה "מעייני הישועה". מזגו לו כוס תה, התה היה חם מאוד. ביקשתי לקרר את התה, לשפוך

לכלי שני - כי כלי שני אינו מבשל, וכך שוב לקרר לכוס שלישית, והוא יוכל לשתות.

פנה אלי הצדיק לאמור: "רבי ראובן, תעזוב."

"מדוע?" תמהתי.

"שמע רבי ראובן", אמר לי, "אם לא מחממים - זה מתקרר ממילא".

ושב והדגיש: "אתה שומע? אם לא מחממים - זה מתקרר!"...

מחובתנו להתחמם, להתחזק ללמוד יראת שמים ולרכוש מוסר, וזהו מוסר מה שאנו לומדים כעת: "מנין שאפילו אחד שיושב...!" אם היינו מרגישים וחיים כך, אוי, התורה היתה נראית אחרת לחלוטין!

רבי ישראל סלנטר ז"ל אמר פעם, מה הנפקא מינה בין צדיק ללא צדיק. שניהם מקיימים מצוות, שניהם לומדים תורה, ההבדל ביניהם הוא, שאצל הצדיק הידיעה שמשגי ורוכש אינה ידיעה חיצונית אלא הדברים חיים בקרבו בחוש, בצירוף חי. לדוגמא: אם המשנה אומרת: "אפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה כנגדו" וצדיק באמונתו יחיה - הוא חי את הדבר, שכינה כנגדי - כעת הקב"ה לומד איתי!

אתה אבא שלנו, וההלכה אומרת שאב חייב ללמד את בנו תורה

רבי רפאל הלל זצ"ל, ממייסדי סמינר "אור החיים" בבני ברק, אמר לי דבר נאה:

שים לבך, בתשע-עשרה הברכות שבתפילת שמונה-עשרה ישנן נוסחאות שונות: ספרד, אשכנז, נוסח האר"י ונוסח תימן. כמובן, כל נוסח יסודותיו בהררי קודש - אלו ואלו דברי אלוקים חיים, וישנם שינויים בנוסחאות. אפילו בברכת אבות - הברכה הראשונה,

האשכנזים אומרים "וקונה הכל" והספרדים אומרים "קונה הכל".

חוץ מברכה אחת ויחידה, שבה כל העדות שוות: "השיבנו אבינו לתורתך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלמה לפניך, ברוך אתה ה' הרוצה בתשובה". הכל שווים - אותה תורה, אותה תשובה, וכולנו יחדיו בעבודה לפני ה'.

והנה הבקשה אודות התורה היא: "השיבנו אבינו לתורתך". בכל הברכות אין את הלשון "אבינו" מלבד בסוף התפילה: "ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך". וגם שם הנושא הוא תורה - "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקיננו תורת חיים ואהבת חסד". ברוב הברכות האחרות אין "אבינו", לא ברפאנו, ולא בברך עלינו. ב"השיבנו" מתחננים לקב"ה בלשון "אבינו". מדוע?

כתוב בדברי רבותינו הראשונים, כי אנו פונים לרבנו של עולם, ומבקשים לאמור: אתה אבא שלנו, וההלכה אומרת שאב חייב ללמד את בנו תורה. אם כך, תלמד אותנו: "השיבנו אבינו לתורתך". בברכת התורה מברכים: "ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל", לא "לימד" תורה אלא "המלמד", כעת "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים".

(מתוך 'יחי ראובן')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

סיפר רבי בצלאל ז'ולטי: לעיתים קרובות בעת יושבנו עלי דין, היה מזדמן לפנינו בעל דין, שזעק את דבריו בסברא נכונה וטענה ישרה עד שנראה היה כי צדקתו זועקת לשמים. "ניכרים דברי אמת!" נהגתי להפטיר חרש באוזני חבר הדיינים. אך לפתע הייתי שומע את קולו של רבינו: "וכי אינכם רואים כי הוא הבדאי?!"

ההקפדה על מידת האמת של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

ושמרתם מצותי (כב לא)

בעת שבתו על כס הדיינות לחם מרן להעמיד את הדין לאשורו ולאמיתו, כשהוא רוחץ בנקיון כפיו ונשמר מצל נגיעה ומשמץ מעורבות אישית בדין. כאשר אחד ממקורביו היה נתון בדין תורה, הזהירו רבינו במשך כשנה תמימה שלא יבוא לבקרו, כיון שהדין הדין בדינו מצוי אצלו תדיר ובוודאי ידון לפניו בהאי דינא.

לא אחת נראה לעין כל, כיצד רבינו ניהן בטביעת עין חדה של תלמיד חכם ובחוש דק מן הדק, שסייע בידו לנפות את האמת ולהעמידה על תילה.

סיפר רבי בצלאל ז'ולטי: לעיתים קרובות בעת יושבנו עלי דין במושב אחד עם רבינו, היה מזדמן לפנינו בעל דין, שזעק את דבריו בסברא נכונה וטענה ישרה עד שנראה היה כי צדקתו זועקת לשמים. "ניכרים דברי אמת!" נהגתי להפטיר חרש באוזני חבר הדיינים. "ככל

הנראה בעל דין זה הוא הזכאי!"

אך לפתע הייתי שומע את קולו המלחש של רבינו: "וכי אינכם רואים כי הוא הבדאי?!"

למפרע היה מתברר, כי רבינו אכן צדק בדבריו, בעוד אני וחברי הדיינים משתאים כיצד עמד על הדבר.

הגיב רבינו בסיפור מעשה

מידת האמת היתה יקרה לרבינו מכל חמודות תבל, וכאשר מאן דהו כשל באי אמירת האמת, היה הוא מנודה מלפניו מאז ועד עולם, וכל התחייבויותיו והבטחותיו כי לא ישוב עוד לכסלה לא נחשבו למאומה, שהלא מי יערב שגם הבטחה זו אין שקר יסודה.

כאשר המליצו בפניו על מאן דהו, שעל אף שלא צעד לאור מידת האמת, היה בר אוריין וגדוש בתורה, הגיב רבינו בסיפור מעשה:

בעיר וינה כיהן רב בית כנסת, שהצטיין בחכמתו יותר מאשר ביראתו, ומעשיו והנהגותיו לא עלו בקנה אחד עם מידת האמת. באחד הימים, לאחר שהרב בא במריבה עם חזן בית הכנסת, השיב לו הלה כגמולו ולא המתין לו בסיום קריאת שמע.

לאחר התפילה פנה הרב אל החזן בתוכחה: "כיצד לא המתנת לי עד

שאגיע ל'אמת'?"

"אם הייתי מבקש להמתין עד שתגיע ל'אמת', השיבו החזן מיניה

וביה, "הרי שלא הייתי יכול להמשיך בתפילה לעולמי עד!"

הנה רואים אתם כי אי אפשר להאמין לסיפורים כלשונם!

במעמד מסויים, גולל אחד הנוכחים סיפור מעשה אודות רבי משה פיינשטיין, שלאחר שחש בליבו, קבעו הרופאים כי יש לשתול קוצב לב בגופו. חתנו, הרב דוד משה טנדלר, תמך בדעת הרופאים, שסברו כי אין כל סיכון בדבר, אולם למרות כן ביקש רבי משה פיינשטיין להימלך בעניין ורק בחלוף יומיים הביע את הסכמתו לביצוע ההשתלה.

"איני מבין!" פנה הרב דוד משה לחמיו הדגול, שפסקיו והכרעותיו נפוצו בכל רחבי תבל, "הן יום פוסק מורי חמי בדיני נפשות

הרב מבריסק מכתב בו הכתיר רב פלוני, שרבים חלקו על דרכו בהשקפה בתואר 'מרן'. תוך כדי הדברים העלה אחד הנוכחים את הסברה כי הרב מבריסק נהג כן, כיון שצרכי השעה חייבוהו לחלוק כבוד לאותו רב.

רבינו נרתע מהדברים וקרא ברתת וזיע 'הבריסקע' רב לא העלה על הכתב דבר שקר! אם כך כינה את אותו רב בתואר 'מרן', הרי שיש לחקור מפני מה נהג כן, אבל לומר על הבריסקע' רב שכתב דבר שקר, כזאת אין להעלות על דל השפתיים!"

בהזדמנות אחרת, כאשר רבינו שב מכיבוד מסנדקאות, התנוססה לגד עיניו מודעה בה צוטטה צוואתו של אדם גדול, שחתם את דבריו האחרונים בהבטחה להיות למליץ יושר לכל הנענים לבקשתו. רבינו סקר את המודעה ומלמל רפות: "אני איני יכול לכתוב כך, מי יודע אם כשנגיע לשם נסתדר בעצמנו..."

סיפר רבי אברהם יצחק הכהן קוק: בהזדמנות מסוימת, תיאר אחד ממקורבי רבינו אירוע מסוים, בעוד מרן מסרב לקבל את הדברים וטוען כי בשקר יסודם.

הלה שב וסיפר את הדברים, כשהוא מציגם כאמת לאמיתיה וכעובדה בדוקה, אך כל נסיונותיו היו לשווא - רבינו מיאן לקבל את דבריו בחלוף הזמן התבשר האיש למרבית בושתו, כי אכן לא כך היו פני הדברים. כמודה ועוזב בא לפני רבינו ובקול נכלם הודה כי הוטעה והיטעה.

"לא היה לך לטרוח לבוא ולתקן את דבריך", השיבו רבינו, "מכיון שכל דבר שאינו אמת אינו נכנס באזני!"

(מתוך עמודו של עולם)

חמורים ומכריע כהרף עין, ומדוע כעת, כאשר כל הרופאים תמימים בדעתם כי ההשתלה כה נחוצה, היה עליו לחכוך בענין במשך יומיים תמימים!"

"שמע נא!" השיב רבי משה לחתנו, "הלא הגאולה קרובה לבוא! ובאותה העת, כאשר יתקיים בנו מאמר הנביא: 'ואשיבה שופטיך כבראשונה', יבקשו לכונן את הסנהדרין, שתפסוק בכל דיני התורה ויתורו אחר שבעים דינים ראויים, הבקאים בכל דיני התורה ובכללם סדרי קדשים וטהרות הנוגעים למלאכת המקדש.

ומכיון שעל דיני הסנהדרין להיות תמימים מכל מום, התעורר בי ספק האם המומים הפוסלים בהם הרי הם כמומי הקרבן, שגם מום נסתר פוסל בהם, או שהם כמומי הכוהנים, שרק מום שבגלוי פוסל בהם, וממילא קוצב לב, שאינו נראה כלפי חוץ, אינו נחשב כמום.

לאחר שעינית בדבר, הגעתי למסקנה כי דיני הסנהדרין הרי הם ככוהנים, שרק מום שבגלוי פוסל בהם, ועל כן מסכים אני לביצוע ההשתלה, היות וגם לאחריה אוכל להימנות על דיני הסנהדרין..."

"הנה רואים אתם כי אי אפשר להאמין לסיפורים כלשונם!" הפטיר רבינו.

"מפני מה?!" הזדעק המספר.

"משום באותה העת רבי משה כבר היה ישיש מופלג", הוכיח רבינו, "והרמב"ם בהלכות סנהדרין פ"ב ה"ג פוסק שאין מעמידין לסנהדרין זקן מופלג בשנים!"

כאשר רבינו שב מכיבוד מסנדקאות

באחת ההזדמנויות, פנה מאן דהו אל רבינו בשאלה מפני מה כתב

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים:
עכשיו ב"גזרים פלוס"

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
גלב"ע ר"ח אב תשע"ו

'באחד הימים, התעורר הנער נתן צבי השכם בבוקר, ואז הוא ראה מחזה מופלא: רבי אליעזר יהודה ניגש למדף בו היו מונחים כרכי הש"ס, עבר כרך כרך ונישק אותו. לאחר שסיים, פרס רבי אליעזר יהודה את ידיו, חיבק את כל הש"ס, ואמר: 'ש"ס יקר! הייתי חפץ ללמוד את כולך עכשיו'

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה',
על לימוד התורה מתוך חדווא דשעמתתא

המתבונן על השלט המוצב משמאל לציונו האר"י הקדוש

המתבונן על השלט המוצב משמאל לציונו האר"י הקדוש, רואה את השבחים הנוראים שכותב תלמידו המובהק רבי חיים ויטאל על רבו (הובאו בהקדמה לספר עץ החיים), על גדולתו הנוראה בכל חלקי התורה, ועל יכולתו לראות על כל אדם מה הוא היה בגלגולים הקודמים, ומה התיקון הראוי לנשמתו. כל שנות חייו של האר"י היו שלושים ושמונה שנים, אך הוא השיג בהן השגות נוראות שאחרים לא ישיגו גם אם יחיו חמש מאות שנה.

וכיצד זכה לזה?

כותב ה"משנה ברורה" (סי' תרסט ס"ק יא): "והעידו על האר"י ז"ל שאמר שהמעלה העליונה שהשיג, באה לו על ידי שהיה משמח בכל עוז בשמחה של מצוה!" ומוסיף ה"משנה ברורה": "וגם על הגר"א ז"ל כתבו שהיה מרקד לפני הספר תורה בכל כוחו!"

ישנו אדם הלומד באופן ניוח ורגוע ומקבל את הדברים כמות שהם, וגם כשיש לו קושיות, הוא אינו חש סערה פנימית הטורדת את מנוחתו. לעומת זאת ישנו אדם הלומד מתוך מלחמתה של תורה,

אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאֶמְרַתְּ אֲלֵהֶם (כא, א)
רש"י: להזהיר גדולים על הקטנים

הגמרא (יבמות קיד ע"א) דנה האם המבוגרים מצווים לדאוג שהקטנים יקיימו מצוות ולא יעברו על איסורים. בפסוק "אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת עליהם" יש כפל לשון - "אמור ואמרת", ולמדו מכך חז"ל: "אמור ואמרת" - להזהיר גדולים על הקטנים.

בכך באים חז"ל לרמוז לנו יסוד נפלא בעניני חינוך: יש הסבורים שעיקר תפקידו של המחנך הוא לתת לחניך הוראות 'עשה כך' 'אל תעשה כך' וכדומה, אך האמת שונה בתכלית.

מסופר שהמגיד מדובנא זצ"ל שאל את מורו ורבו הגאון מוילנא זצ"ל: מה הדרך הנכונה שבה יש לחנך?

אמר לו הגאון: כאשר יש סועדים רבים בסעודה ובעל הבית רוצה לחלק לכולם מיין הקידוש, הוא יכול למזוג מגביע היין לכל הכוסיות, אך זה יארך זמן רב. אמנם יש לו אפשרות לעשות זאת בדרך פשוטה ומהירה הרבה יותר: עליו להניח את גביע הקידוש על מגש, להציב סביבו כוסיות רבות, ואז לשפוך יין אל הגביע עד שיעלה על גדותיו. או אז ישפך היין החוצה, ומלא את הכוסיות מאליו!

כך היא גם דרך ההשפעה החינוכית. כאשר המחנך מלא וגדוש בתוכו, הוא שופע ומשפיע על אחרים מאליו, וכוחה של השפעה זו חזק הרבה יותר מאשר עצם האמירה 'עשה כך' או 'אל תעשה כך'. לפיכך אומרת התורה "אמור ואמרת" - להזהיר גדולים על הקטנים, לרמוז שהתנהגות הגדולים היא בעלת ההשפעה הגדולה ביותר על נפש הקטנים, ולכן על הגדולים להיזהר במעשיהם.

כל מעשה טוב משפיע לטובה. כשאדם מתחזק ומתנהג כראוי, הוא משפיע לטובה על עצמו ועל סביבתו.

אומר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: המילה "להזהיר" אינה רק מלשון 'אזהרה' אלא גם מלשון 'זוהר'.

בכך באה התורה ללמדנו שההשפעה הגדולה ביותר שהאדם יכול להשפיע על זולתו היא, כשהוא לא רק מקיים את המצוה אלא שמח בה. ככל שהמצוה חביבה יותר, נוצצת יותר, מאירה ושמחה יותר אצל המקיים אותה, כך יש בה כח להשפיע עליו השפעה רוחנית נפלאה ובנוסף גם אחרים מושפעים מכך לדורי דורות.

וחש שהדברים נוגעים בו ואכפת לו מהם. כשהלימוד נעשה באופן שכזה, דברי התורה נמסכים בפנימיות האדם והופכים לחלק ממנו.

שני מחותנים עומדים לסגור שידוך

רבי יצחק הוטנר זצ"ל (מאמרים מאמר יב) כותב שצריך לדעת שיש שכר לכל מצוה, אך השכר אינו על המצוה לבדה, אלא גם על התענוג והשמחה שהאדם חש בעשייתה. ככל שהאדם מרגיש יותר תענוג ושמחה במצוה, כך שכרו גדול יותר.

וכאן הוא מוסיף הארה: המשנה באבות (ה, כג) אומרת: "לפום צערא אגרא", ובעקבות כך התאזרח בליבנו הידיעה שככל שיותר קשה ללמוד תורה ולקיים מצוות - מוטב. ישנם אף כאלה שמחמירים בכך, ואם הם רואים שהם באים לידי שמחה של מצוה, הם מחפשים איזה צער כדי להכביד על עצמם ולהרגיש לא טוב.

צורת חשיבה זו היא טעות, והדבר יבואר על פי משל:

שני מחותנים עומדים לסגור שידוך, ודנים כמה כל אחד מהם נותן. הדבר תלוי במנהג המקומות, יש שמתחייבים על מאה אלף שקלים, ויש שמתחייבים על חמש מאות אלף שקלים טבין ותקילין, ואך יותר מכך. למרבה הפלא, התחייבות זו לא נעשית על ידי המחותנים בפרצוף קפוא וכמי שכפאו שד, אלא כהם ששים ושמחים.

כיצד זה יתכן? הרי אפילו את היומיים הראשונים של החודש הוא לא מצליח לכסות, ומהיכן יביא סכום עצום שכזה?!

אלא, שאין לאדם שמחה גדולה יותר מאשר להשיא את צאצאיו, ולשם כך הוא מוכן להתגלגל ולעבור ביזיונות רבים. הוא מוכן להשקיע הרבה עמל, יגיעה וצער, בידעו שעל ידי כך יזכה לראות דורות ישרים מבורכים, ושמחתו תהיה גדולה פי כמה מהעמל והיזע שהשקיע.

זו כוונת התנא באומרו "לפום צערא אגרא". ה'לפום צערא אגרא' הוא בסך הכל ברומטר המלמד עד כמה האדם מחובר לתורה ולמצוות, וכמה הוא מוכן להשקיע ולהתייגע עבור כך. אם אתה מוכן להתייגע ולהצטער על דבר מצווה, אות היא שאתה מקושר אליה בלב ונפש, ולכן תקיים אותה בשמחה גדולה יותר, וככל שאדם מחובר לתורה ולמצוות ושמח בשמחה של מצווה, כך הוא זוכה לסייעתא דשמיא גדולה יותר בתורה.

ברחוב רשב"ם בבני ברק התגורר

רבי דוד'ל פרנקל זצ"ל

ברחוב רשב"ם בבני ברק התגורר רבי דוד'ל פרנקל זצ"ל, שהיה צדיק ותלמיד חכם גדול. פעם הוא הגיע לירושלים בעת שהיתה מושלגת, והבחין בדמות המהלכת ברחוב בהילוך לא יציב.

'בודאי מדובר בשיכור שהחליט לצאת החוצה בשלג', חשב רבי דוד וצעק לעבר הדמות: "ר' איד, שים לב! אתה יכול להחליק ולשבור את כל העצמות!"

אך כשהתקרב יותר, הבחין בדמות אדם שנראה כאברך, וכשהתקרב ממש, זיהה את האיש. היה זה הרב שך שעמד ורקד בשלג!

כמו הרב שך, רבי דוד היה גם הוא מבאי ביתו של הרב מברסק, ומשכך היה מוכר לרב שך. פנה אליו הרב שך ואמר: "איני יודע אם יש לי חלק בעולם הבא, אבל אם היה לי כזה, אכלתי אותו עכשיו על ידי החידוש הנפלא ששמעתי מהרב!"

מה למדת אצל ה'אבני נזר'?

שאלוהו כאשר חזר.

בהספד שנשא רבי ישראל אליהו וינטרוב זצ"ל על רבי אהרן קוטלר זצ"ל, הוא הביא שבספר תשובות הגאונים "שערי תשובה" (סימן פד) מובא שרב האי גאון נשאל לפרש הכינוי 'צורבא מדרבנן' שבו מכונה תלמיד חכם, וביאר שהוא מלשון "צרבת השחין" (ויקרא יג, כג) שפירושה שהשחין יוצר חימום והצרבת היא רושם החימום, וכך אצל 'צורבא מדרבנן' חמימות התורה נרשמת בו והתורה צרובה ודבוקה בו.

הוסיף רבי ישראל אלי' וסיפר: רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל למד אצל ה"חפץ חיים" זצ"ל והיו לו כיסופים גדולים מאוד ללמוד אצל בישיבתו של בעל ה"אבני נזר" מסוכוטשוב שהתפרסם בגאונותו ובחריפותו. לימים הוא מימש את רצונו, עבר לישיבתו של ה"אבני נזר" למשך חצי שנה, ואז שב בחזרה לראדין.

"מה למדת אצל ה'אבני נזר'?" שאלוהו כאשר חזר.

השיב רבי אליעזר יהודה: "לא למדתי שם סברות מיוחדות, אלא מהי חדוא דשמעתתא. אי אפשר לתאר עד כמה הייתה גדולה התפרצות השמחה והחדווה על כל סברה אמיתית שנאמרה שם!" לימים זכה רבי אליעזר יהודה להקים את ישיבת מיר בירושלים, מבצר התורה הגדול ביותר בארץ ישראל, ומאז ועד ימינו הגאונים הגדולים ביותר בירושלים לומדים בה והיא מרכזם של האריות שבחבורה. אהבת התורה והחדוא דשמעתתא שרכש אצל ה"אבני נזר" בסוכוטשוב שימשו המנוע להקמת הישיבה והתנו את דרכה כדרך חיים.

האהבה שרכש לכל בן תורה הייתה גדולה ועצומה, גם אם לא נמנה על תלמידי ואברכי הישיבה, והוא נהג לשלם על כל חידוש טוב שהשמיעו בפניו. מסופר שפעם הגיע אליו אחד מתלמידיו בערב יום טוב עם סכום כסף גדול מאד שאסף בחוץ לארץ. היה זה בעת שמצבה הכלכלי של הישיבה היה בכי רע והכסף היה בבחינת קרש הצלה.

באותה שעה נכנסו למעונו של רבי אליעזר יהודה שני אברכים חסידי תולדות אהרן והשמיעו בפניו מערכה עסיסית באחת הסוגיות הש"ס. רבי אליעזר יהודה נהנה מדבריהם, ופנה אליהם: "כמה כסף חסר לכם לחג?"

האברכים, שהיו בעלי משפחות מרובות ילדים, נקבו בסכום גדול. הוציא רבי אליעזר יהודה את הסכום מהכסף שהובא לו זה עתה ונתנו להם.

כאשר יצאו מהבית, פנה אליו התלמיד בטרונאי: "רב'ה, אני לא מבין אותך! אני מתאמץ לאסוף כסף באמריקה משום שהישיבה

נמצאת בפשיטת רגל, ואתה נותן סכום כה גדול לאברכים שכלל אינם מהישיבה?"

גער בו רבי אליעזר יהודה: "זה מה שלימדתי אותך? לתורה אין כתובת! תפקידנו לעודד לומדי תורה, ואין זה משנה אם הם לומדים במיר, בתולדות אהרון או בפורת יוסף!"
כך נראית אהבה תורה ללא מצרים!
סוד הכח - אהבת תורה

באחד הימים, התעורר הנער נתן צבי השכם בבוקר

רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, אחיינו של רבי אליעזר יהודה, היה ילד אמריקאי. דודו רבי אליעזר יהודה משך אותו לישיבת מיר בירושלים, ומאז נשאר לשקוד באהלה של תורה כל ימי חייו.

בהיותו בישיבה התגורר רבי נתן צבי בבית דודו, והוא סיפר שמעולם לא ראה אותו ישן. כאשר חזר מהישיבה, ישב רבי אליעזר יהודה ולמד, וגם כשקם משנתו, כבר היה רבי אליעזר יהודה יושב על משמרתו והוגה בתורה.

באחד הימים, התעורר הנער נתן צבי השכם בבוקר, ובמקום לחזור לישון, החליט לשכב במיטה אך להישאר ער, וכך לעקוב אחר מעשי דודו הגדול. ואז הוא ראה מחזה מופלא: רבי אליעזר יהודה ניגש למדף בו היו מונחים כרכי הש"ס, עבר כרך כרך ונשק אותו. לאחר שסיים, פרס רבי אליעזר יהודה את ידיו, חיבק את כל הש"ס, ואמר: 'ש"ס יקר! הייתי חפץ ללמוד את כולך עכשיו, אך מה אעשה ואני אוהב במסכת יבמות!' לאחר מכן הוא הוציא את מסכת יבמות, פתח והתחיל ללמוד.

מחזה נורא הוד זה, הוא שנתן לנער נתן צבי את הכח להישאר בעולמה של תורה. הוא נדבק באהבת התורה של דודו, ויתר על עתיד מזהיר בעולם הספורט ושקע בלימוד יומם וליל, ולבסוף התמנה לראש הישיבה.

הוא שאמרה התורה "להזהיר גדולים על הקטנים". כאשר מעשים נעשים ב'זוהר' ובשמחה, כח השפעתם חזק ועצום ונמשך לדורי דורות!

מדוע לעשות כך? התפלא הבן.

רבה של ירושלים, רבי ראובן בענגיס זצ"ל, היה מתמיד בקנה מידה שאי אפשר לתאר, על אף העוני והמחסור שהיו מנת חלקו עוד מיילדותו.

ומה היה הכח שהעלה ורומם אותו?

לפני שנהיה בר מצווה, הגיע הזמן שבו היה אמור לקיים את מאמר

חז"ל "הוי גולה למקום תורה" וללכת ללמוד בישיבה מחוץ לבית. על הפרק היו שתי ישיבות, וולוז'ין ומיר, והתעורר דיון באיזו מהן עדיף לו ללמוד.

האב ערך בירור, ולאחריו בא אל בנו ואמר: "כיון שאתה עליו ושקדן, אין זה משנה באיזו ישיבה תלמד, ולכן אתה הוא שתחליט בעצמך היכן תלמד. אני רק מביא לידיעתך שבולוז'ין יש מעלה שבה היא עדיפה על מיר. בולוז'ין הספסלים רחבים, ואין צורך ללכת לישון באכסניה. כשעייפים, נשכבים על המיטה וישנים, ובבוקר נוטלים ידיים, מתפללים וחוזרים לגמרא. לעומת זאת במיר הספסלים צרים, ומוכרחים ללכת לישון באכסניה. אני מבקש ממך רק דבר אחד: כשיגיע היום שבו תצטרך לנסוע לישיבה, קח את המזוודה, סע לישיבה ואל תספר לי לאן נסעת! במשך שלושה חודשים אל תכתוב לי שום מכתב, ורק בחלוף תקופה זו תכתוב מכתב קצר ביותר, ובו תודיע לי היכן אתה לומד!"

"מדוע לעשות כך?" התפלא הבן.
אמר האב: "ישיבת וולוז'ין היא ישיבה נחשקת ביותר, ורבים מחברי היו שמחים מאד אם הישיבה הייתה מסכימה לקבל את בניהם. אם אגיד שאתה לומד בולוז'ין, יגרום להם הדבר קנאה! לכן אני מבקש שלא תאמר לי מאומה, וכך כשישאלו אותי לאן הלכת ללמוד, אשיב במצפון נקי שאיני יודע!"

לימים אמר הרב: "בדבריו הכניס בי אבא דבר אחד: אהבת תורה ללא גבול! בנוהג שבעולם, כאשר בחור הולך ללמוד בישיבה, הוא יוצר קשר עם הוריו לפחות פעם בשבוע. והנה כאן בא האבא ואומר: העיקר הלימוד! לא אכפת לי היכן תהיה, העיקר שתלמד כראוי!"
סיפור זה נותן מימד אחר לחיים, וממחיש לנו מהו "להזהיר גדולים על הקטנים", וכיצד רב כוחו של מעשה המזהיר באור יקרות להשפיע על האדם ולעצב את דמותו!

שמחת התורה - סיבה לקבלה לישיבה

בעת שרבי דוד פוברסקי זצ"ל כיהן כראש ישיבת פוניבז', קיבל בנו מרן ראש הישיבה רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א מכתב מנגיד שהיה ידידו מנוער והיה תורם כסף לישיבה, ובו הוא מבקש שיקבלו את נכדו לישיבה. כחניכו של המשגיח הנודע רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל ממיר, היה רבי דוד אמון על מידת הישרות, וכאשר החל בנו להקריא לו את המכתב, הגיב נחרצות: "אצלי אין פרוטקציות. שיביא אותו ונבחן אותו. אם יתאים לישיבה - מה טוב, ולא - הוא לא יתקבל!"
"רק רגע", אמר לו בנו. "בסוף המכתב הוא מביא פירוש של הספורנו ומביע התפעלות ושמחה גדולה מדבריו."
"ככה? תודיע לו שנכדו התקבל", אמר רבי דוד. "סבא שיש לו כזו שמחת התורה, צריכים את הנכד שלו בישיבה!";

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

בטבריה, עיר מגורי בשנות נערותי, הייתה חנות אחת של שמיטה-מהדרין. כדי לקנות פירות של שמיטה היה צריך לקום השכם בבוקר ולהמתין לפתיחת החנות. בישיבה בה למדתי בצעירותי, "תפארת ישראל" בחיפה, היו ארגזים מלאים בצלים של שנת השמיטה. שאלתי את ראש הישיבה הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל אם אני יכול לקחת מעט בצלים לביתי כדי שאימי ע"ה תוכל להשתמש בהם לצורכי בישול.

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על הבטחון בהקב"ה

"וְשִׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שְׁבֵת לָהּ..." (כה, א-ב)

בשונה משאר מצוות התורה, הזכירה התורה במצות השמיטה את מעמד הר סיני. זאת לאור המכנה המשותף ביניהם: רבותינו אמרו, שהזוכה לקיים את מצות השמיטה כהלכתה דומה למלאך. כך מובא במדרש (ילקו"ש תהלים רמז תתס) על הפסוק (תהלים קג, כ): "ברכו ה' מלאכיו גיבורי כוח עושי דברו לשמוע בקול דברו": "רבי יצחק נפחא אומר: 'גיבורי כוח' - אלו שומרי שביעית". יש עוד מקום שבו דרשו רבותינו את הפסוק "גיבורי כוח עושי דברו" - בזמן קבלת התורה, שהקדימו ישראל נעשה לנשמע. כך דרשו במסכת שבת (פח ע"א): "אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב 'ברכו ה' מלאכיו גיבורי כוח עושי דברו לשמוע בקול דברו', ברישא 'עושי' והדר 'לשמוע', קודם 'עושי דברו' - 'נעשה', ורק אחר כך 'לשמוע בקול דברו' - 'נשמע'".

חמי חקליה בירה כרמיה בירה ויהב ארנונא ושתיק [וזה רואה שדהו שוממה, כרמו שומם - ושותק], יש לך גיבור חיל גדול מזה?!". וכן מובא במדרש (תנחומא ויקרא סי' א): "למה נקרא שמם 'גיבורי כוח'? רואה ששדהו מופקרת ואילנותיו מופקרים והסייגים מפורצים ורואה פירותיו נאכלים וכובש את יצרו ואינו מדבר". כיום, ברוך ה', יש שפע רב. אפשר לקיים בנקל את מצות השמיטה. מייבאים כמויות רבות של פירות וירקות מחוץ לארץ ונהנים מהם בשנת השמיטה. אך לא כך היה בעבר. תנאי החיים הקשו מאוד על קיום מצות השמיטה. העניות והדחקות שלטו בכול, בקושי היו חנויות שמיטה-מהדרין.

בטבריה, עיר מגורי בשנות נערותי, הייתה חנות אחת של שמיטה-מהדרין. כדי לקנות פירות של שמיטה היה צריך לקום השכם בבוקר ולהמתין לפתיחת החנות. בשעה שש בבקר כל הפירות והירקות היו נחטפים ונמכרים. בישיבה בה למדתי בצעירותי, "תפארת ישראל" בחיפה, היו ארגזים

מקבלי התורה נדמו למלאכים. הם הסכימו לקבל דבר בלי לשמוע ולבחון את תוכנו - זו תכונת המלאכים. בדרך הטבע, אדם אינו מוכן לקבל 'חתול בשק'... כשמציעים לו דבר מסוים, הוא רוצה לשמוע במה דברים אמורים. לאחר מכן הוא בוחן את הדברים, אם הם נראים בעיניו - הוא מסכים לקבלם. אם אינם נראים בעיניו - הוא דוחה אותם.

עם ישראל שהקדימו נעשה לנשמע וקיבלו את התורה בלי לשמוע מה נאמר בה - נהגו כמעלת המלאכים.

בטבריה, עיר מגורי בשנות נערותי

ההשוואה שהשוו את מקבלי התורה למלאכים - מובנת. מדוע השוו גם שומרי שביעית למלאכים? איזו מעלה מיוחדת יש להם שדומה למעלת המלאכים?

אומר המדרש (ילקו"ש שם): "בנוהג שבעולם, אדם עושה מצווה ליום אחד, לשבת אחד, לחודש אחד, שמא לכל ימות השנה, ודין

לאחר מספר שנים פתח יהודי נוסף בית דפוס

בראשית הקמת העיר בני ברק פתח הרב שלמה כהן זצ"ל בית דפוס. כידוע, העיר בני ברק מרובה בסופרים ובחכמים, וכלם באו להדפיס אצלו ספרים. בחסדי ה' הוא הצליח לכלכל את בני ביתו בכבוד.

לאחר מספר שנים פתח יהודי נוסף בית דפוס, מול בית הדפוס הראשון. משפחתו של בעל בית הדפוס הראשון זעמה על המעשה שעשה אותו יהודי, אך אביהם הרגיעם, באומרו שהעיר בני ברק גדולה מספיק לשני בעלי דפוס.

יתירה מזו, הלך רבי שלמה לבעל בית הדפוס החדש, וגילה לו סודות מקצוע. הוא ייעץ לו כיצד יוכל ליעל את העסק החדש, ולימדו כיצד להשתמש במכונות. אף הגדיל לעשות, ונתן לו רשימה של כעשרים מפעלים שהזמינו אצלו בעבר עבודות גדולות, ונתן רשות לבעל בית הדפוס החדש לפנות אליהם, כדי שיפנו מעתה הזמנותיהם אליו.

בני ביתו של רבי שלמה לא הבינו מה עושה אביהם. לא די שבא מתחרה וגוזל את פרנסתו, אלא שהוא אף עוזר למתחרה?

אמר להם הרב: "שמעו נא, בני! מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה עד ראש השנה (ביצה טז ע"א). הקדוש ברוך הוא קובע בדיוק כמה ירוויח האדם בכל שנה, אלא שצריך לטרוח ולהשתדל מעט כדי לקבל זאת. אם כן, כלום יעלה על הדעת, שייגרע חלקי מחמת שאסייע ליהודי בפרנסתו?"

"ועוד, אם יש באפשרותי לפרוק מעלי מעט מקללת 'בזעת אפיך תאכל לחם', מדוע לא אעשה זאת? אדרבה, אני שמח שלימוד תורת חביב על הקדוש ברוך הוא, והוא פורק מעלי את עול הטורח והפרנסה, כדי שאתפנה יותר לעסוק בתורה" ('להגיד' - דברים עמוד 197. ראה אצל החזון איש, אמונה ובטחון פרק ב' שרמזו לסיפור זה). "הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה" (אבות ד, י). במעט השתדלות תחול עלינו ברכת שמים, כדברי הרמח"ל במסילת ישרים (שם): "אך לא שההשתדלות הוא המועיל, אלא שההשתדלות מוכרח, וכיון שהשתדל הרי יצא ידי חובתו, וכבר יש מקום לברכת שמים שתשרה עליו, ואינו צריך לבלות ימיו בחריצות ובהשתדלות".

המחק עולה שקל וחצי

יהודי בגיל העמידה קבל פיצויים ממקום עבודתו. הוא פתח חנות קטנה למכשירי כתיבה סמוך לבית הספר העירוני, בחושו שתלמידי בית הספר יקנו ממנו את כלי הכתיבה, וכך ישתכר למחייתו. בהפסקה נכנס לחנות תלמיד, ובקש לקנות מחק. עלה היהודי על סולם, הוריד חבילת מחקים ממדף גבוה, והושיט לילד מחק. למורת רוחו, הילד הביע אכזבה מהמחק, וביקש לקנות מחק אחר.

שוב עלה היהודי הזקן בסולם, והביא סוג שונה של מחקים, אך שוב המחק לא מצא חן בעיני הילד, והוא ביקש מחק אחר. כך חזר הדבר על עצמו במשך רבע שעה, עד שסוף סוף נמצא המחק שנשא חן בעיני הילד.

"המחק עולה שקל וחצי", אמר המוכר היגע.

"שקל וחצי?" קרא הזאטוט, "לא, זה יקר מדי, אני לא קונה".

ביום השני, השלישי והרביעי לא הצליח היהודי הזקן למכור כמעט

מלאים בצלים של שנת השמיטה. שאלתי את ראש הישיבה הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל אם אני יכול לקחת מעט בצלים לביתי כדי שאימי ע"ה תוכל להשתמש בהם לצרכי בישול. הרב אישר לי, בשבת הראשונה שחזרתי לביתי הבאתי לאימי מתנה 'יקרת ערך' - שני קילו בצלים! אימי ע"ה שמחה על כך שמחה גדולה כאילו הבאתי לה יהלומים, סוף סוף היא תוכל לבשל את התבשילים הטעימים שלה.

זה היה המצב לפני שנים-שלושה דורות, ואילו בדורות קודמים המצב היה קשה עוד יותר. השדה והפרדס היו מקור מחייתו של האדם. כל השנה היה האדם עסוק סביב עבודת האדמה - זורע, חורש, עודר, משקה, קוצר.

והנה, מגיעה שנת השמיטה, ואז מצווה התורה (שמות כ"ג, יא): "והשביעית תשמטנה ונטשתה", עליך לנטוש את אדמתך, להפקיר אותה. "ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור" (ויקרא כה, ד). לא יום אחד, לא שבוע, לא חדש. שנה תמימה!

זה ניסיון לא קל. אדם רואה לנגד עיניו את שדהו מעלה קוצים ודרדרים. עיניו כלות וליבו נכמר. הוא מרגיש חסר אונים. אם הוא עומד בניסיון בגבורה - הוא דומה למלאך.

מצות השמיטה מחזקת אותנו בביטחון בה' יתברך בלב שלם. על ידי מצות השמיטה מתחזקת בלב הידיעה וההכרה הברורה, שה' יתברך הוא המפרנס הבלעדי. לאדם עצמו אין מאומה, ואין הוא יכול לעשות מאומה מכוחו, אלא הכל של הקדוש ברוך הוא ומכוחו. כדי להבין מהי חובת ההשתדלות, שחייב בה האדם, נצטט קטע קטן מה"מסילת ישרים" (פרק כא):

"אמנם מה שיוכל לשמור את האדם ולהצילו מן המפסידים האלה הוא הביטחון, והוא שישליך יהבו על ה' לגמרי, כאשר ידע כי וודאי אי אפשר שיחסר לאדם מה שנקצב לו. כמו שאמרו חז"ל במאמריהם (ביצה טז ע"א): כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה. וכן אמרו (יזמא לח): אין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלוא נימא.

כבר היה אדם יכול להיות יושב ובטל, והגזרה הייתה מתקיימת (גזרת קצבת המזונות שקצבו לו בראש השנה), אם לא שקדם הקנס לכל בני אדם, "בזעת אפיך תאכל לחם" (בראשית ג, יט), אשר על כן חייב אדם להשתדל איזה השתדלות לצורך פרנסתו, שכן גזר המלך העליון, והרי זה כמס שפורע כל המין האנושי אשר אין להימלט ממנו".

ההשתדלות המוטלת על האדם היא קנס, שקנסו בורא עולם כדי לתקן בזה את חטא אדם הראשון. כבר הליצו בזה חכמי המוסר שלא מצאנו אנשים שמהדרים בקללה, ומשלמים מס יותר מכפי שחייבו... אם כן, יש לתמוה על אותם אנשים המהדרים ומרבים יתר על המידה בעבודה ובהשתדלות, והרי זה רק קנס שצריך לפרוע, ומההשתדלות עצמה לא תבוא לאדם תוספת פרנסה ולא יותר הצלחה.

בהשתדלות מועטת, כל אחד לפי דרגתו, תחול עלינו ברכת ה'.

הצליח במכירותיו, אך לאחר תקופה קצרה הפסיקו לקנות ממנו, והוא הפסיד את כל הכסף שהשקיע. לעומת זאת, אברך שני השקיע מאתיים אלף ש"ח, ופתח חנות קטנה ופרח ושגשג. "ה' מוריש ומעשיר" (שמואל א' ב, ז), אין הדבר תלוי בחוכמתו של האדם, ולא בשום גורמים טבעיים, רק ה' יתברך הוא שקובע.

יש לך יהלום, תדאג ללטשו!

יום אחד ניגש אלי אברך, והתאונן בבכי שבני משפחתו לא מסכימים בשום פנים ואופן שהוא יישאר ללמוד בירושלים. הם דורשים, שיבוא בחזרה לגור בעירם, והזהירוהו שאם לא יעשה כדרישתם, לא יעזרו ולא יסייעו לו כלל.

השבתי לו במילים קצת חריפות, שלא רק שמשפחתו תרכין ראשה בפניו, אלא אף ישתחוו בפניו ויתנו לו כל מה שהוא יצטרך. אך תחילה עליו לעמוד איתן ולא להישבר, ואחר כך יראה שהם יבואו אחריו.

לאחר כמה חודשים שוב ניגש אלי האברך היקר, וסיפר שהפעילו עליו לחצים קשים, אבל הוא נשאר חזק ולא נשבר. אמש, כך אמר לי, הודיע לו אביו שהם הסכימו שיגור היכן שלבו חפץ, והם ישלמו מדי חודש את שכירות הדירה. בנוסף לכך קנו לו עופות ובשר ודגים, והבטיחו שידאגו שלא יחסר לו דבר, רק שימשיך ללמוד ולהתעלות. כשאביו היה פה אמרתי לו משפט אחד: "יש לך יהלום, רק תדאג ללטש אותו". המשפט הזה חלחל בו, ולימוד התורה של האברך היקר נתן את אותותיו, ועשה את פירותיו.

ה' יתברך לא מקפח שכר כל בריה.

(מתוך 'משכני אחרך')

מאומה, ודאגה עלתה בליבו, כיצד יוכל לקנות צורכי שבת? נשא היהודי תפלה מעומק ליבו לבורא עולם, ואמר: "ריבוננו של עולם, הרי כתבת בתורתך 'בזעת אפיך תאכל לחם', ואני מזיע ומתאמץ, ולא מצליח להשתכר מאומה. בבקשה, ה' יתברך, רחם נא עלי, והבא לי פרנסתי".

למחרת, ביום חמישי, נכנס תייר מארצות הברית לחנותו של הזקן, וביקש לקנות כמה עטי פרקר, כי הוא חפץ להביא מתנה נאה לבני משפחתו ולידידיו [בעבר, עט פרקר היה נחשב יוקרתי, ועלותו הייתה גבוהה]. נענה הזקן בשמחה, ומכר לו תריסר עטי פרקר. כך היה בידו כל סכום הכסף הנצרך לו להוצאות שבת.

לאחר מכן אמר היהודי בליבו: כמה טרחות טרחתי במשך ימות השבוע, ולא השתכרתי כמעט מאומה. והנה, **לאחר שהתפללתי שימציא ה' פרנסתי, קיבלתי את כל הכסף הנצרך לי, ללא כל טרחה ויגיעה.**

בפסוק בתהלים (קמ"ה, טו) נאמר: "ואתה נותן להם את אכלם בעיתו". ה' יתברך נותן לכל אחד ואחד את פרנסתו במידה המדויקת ובזמן המדויק. כל שעלינו לעשות הוא להתחזק להאמין בבוראנו יתברך, שישלח את הנצרך לנו, ובמעט השתדלות תחול עלינו ברכת שמים.

ה' מוריש ומעשיר

אברך אחד רצה לצאת למסחר. הוא שקל בדעתו באיזה עסק כדאי לו להשקיע את חסכונו. יודעי דבר יעצו לו להשקיע במפעל בשר, שם יוכל להצליח הצלחה גדולה, שהרי כל בני האדם אוכלים בשר. שמע האברך לעצתם, והשקיע שני מיליון ש"ח במפעל הבשר, בקניית מכונות חדשות, וכדומה. אנשים רבים הבטיחו שיקנו את הבשר ממפעלו. באמת בתחילה

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי
ועמוד היומי ועל כל הש"ס
ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"רבי ניסים הוכיח אותי בעדינות: "זה פלא אצלי שישנם אברכים שנמצאים בכולל שנים רבות ועדיין לא התחילו לעסוק בהלכה למעשה. למה הם ממתינים!?!..." לא השבתי מאומה, נאלמתי דום. חזרתי לכולל סהרורי"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

וְסִפְרָתֶם לָכֶם מִמְּחַרַת הַשְּׁבִיט (כ"ג ט"ו)

מצות ספירת העומר מלבד זאת שהיא משמשת כמטרה בפני עצמה לספור את הימים שעברו מאז יום הבאת העומר ממחרת הפסח, ולהתחזק בעבודת השם מכח שיירי אורות חג הפסח שעברו עלינו לטובה, היא גם משמשת כהכנה לקראת יום הבאת והקרבת מנחת הביכורים החדשה לבית השם - בחג השבועות. כל יום של ספירה מבטא את ההכנה לחג השבועות, את הכיסופים וההשתוקקות לתורה ולקבלת עול מלכותו יתברך עלינו. שמעתי פעם מאחד הגדולים שהתבטא: "הארבעים ותשעה ימים של ספירת העומר, הם ארבעים ותשעה פעמים בהם אנו מבטאים את ההשתוקקות שלנו, אנו אומרים בשפתותנו: "אשר קידשנו במצוותיו וציונו על ספירת העומר!", ובכל פעם מחדש אנו מברכים ומודים לה' יתברך שהוא מקדש ומטהר אותנו על ידי קיום מצוותיו, ורק לאחר ארבעים ותשעה ברכות כאלו אנו מסוגלים לקבל את התורה".

כך גם בכל שנה ושנה מחדש, על ידי הספירה הנשמה שלנו נעשית מזוככת וטהורה יותר, ועל ידה אנו זוכים לקבלת התורה.

הרש"ש בספרו 'נהר שלום' מביא בשם המקובלים, כי כעין צורת ההתנהגות שיתנהג האדם בימים האלו כך תהיה ההנהגה עימו משמים כל השנה כולה.

זאת אומרת, בימים אלו הקדוש ברוך הוא כביכול יושב ומצפה לראות כיצד האדם מנצל אותם להתעוררות עצמית, עד כמה מוכן האדם להקדיש מעצמו להתעלות, כיצד הוא מתכוון לקבל את התורה, ובצורה הזאת הוא אכן משפיע עליו רוב שפע וסייעתא דשמיא. כי בכדי שהתורה תהפוך לאדם לסם חיים, מרפא למידותיו ולנגעי רוחו, צריך התכשרות והתעוררות עצמית ראויה, וזהו סוד הימים שקדמו לקבלת התורה.

כלשונו הידוע של החינוך (מצוה שו): "נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא... כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן".

ומכאן עלינו ללמוד, את גודל מעלת ההכנה והשאיפות לקבלת התורה; התורה קבעה מצוה מיוחדת לספור את מנין הימים בכל יום ויום מחדש, כדי לטעת בלב ובנפש את הכיסופים והרצונות לקבלת התורה, ובלעדי השאיפה הזאת כלל ישראל לא היו זוכים לתורה.

התוכחה של רבי ניסים שהצמיחה מורי הוראות

פעמים רבות אנו נוגעים בנקודה זו; כל השגה ומעלה רוחנית דורשת מהאדם רצונות עזים ושאיפות גדולות, ובלי זה לא שייך לזכות בשום השגה ומעלה, והדבר פשוט וברור שכל גדולי וחכמי ישראל בכל הדורות זכו להתעלות למדרגות גבוהות רק מכח השאיפות הנעלות והגדולות שבערו בהם.

מלבד מה שהשאיפה מגברת בפועל את כח העבודה, ופוחתת שערים רבים להשיג ולקלוט הרבה יותר, הרי היא כשלעצמה מגדלת ומרוממת את האדם. כי כשבוערים בו שאיפות ורצונות עזים לזכות במדרגות גבוהות בתורה, בעבודת השם, במידות של בין אדם לחברו, פנימיותו נעשית מרוממת וגבוהה יותר, ואין זה פלא איפוא שמצליח להעפיל למדרגות כה רמות.

כשהייתי אברך צעיר בכלל, עסקו שם כמעט כל השנים בסדרי נשים ונזיקין, ופחות התמקדו בחלק ההלכה. פעם אחת נכנסתי לדודי מרן הגאב"ד הגאון רבי ניסים קרליץ (שליט"א) זצוק"ל, והוא התעניין: "במה עוסקים בכלל?", השבתי: "במסכת בבא בתרא דף פלוני".

רבי ניסים הוכיח אותי בעדינות: "זה פלא אצלי שישנם אברכים שנמצאים בכולל שנים רבות, גם עשר שנים מנישואם, ועדיין לא

התחילו לעסוק בהלכה למעשה. למה הם ממתנים?...!"
לא השבתי מאומה, נאלמתי דום.

אך רבי ניסים מיד הוסיף ואמר: "אין מקום לייאוש, אפשר להתחיל כעת... דודי מרן ה'חזון איש' זצ"ל מדבר על כך בספרו אמונה ובטחון".

אחד המוצי"ם ששימשו לפניו בהוראה, מיהר להביא את הספר, ופתח בו בפרק ג אות כו, בו כתב ה'חזון איש' בנחרצות אודות חשיבות לימוד התורה וההלכה בכל גיל ובכל מצב, בזה הלשון: "...אך זה שכבר נתבגר ובא בשנים ולא למד בילדותו כבר נפסל בעיני האדם מלהיות תלמיד, וכבר נדמה להם המבוגר הזה לבלתי ראוי לחכמה בהחלט, גם הוא בעצמו אינו רואה חובה לנפשו להיכנס לבית המדרש לבקש תורה... ואמנם אין הדבר הזה על פי התורה, כי חובת האדם בעולמו כל עוד הנשמה בקרבו להשתדל להיות הולך וגדל... שלא תהיה העדרתם בהלכה להן לקלון...".

בדבריו הכנים והנעימים הצליח רבי ניסים לחרוש חריש עמוק בליבי. חזרתי לכולל סהרורי. פניתי לכמה תלמידי חכמים מחשובי לומדי הכולל ומסרתי להם את דבריו, הם לקחו זאת ברצינות, ובזכות פעילותם בנושא נפתחה מסגרת מיוחדת להלכה, ואכן חלקם צמחו מורי הוראה חשובים.

הכל מכח ההתעוררות שעורר רבי ניסים. הוא נטע באברכים שאיפה עזה והשתוקקות מיוחדת לעסוק בהלכה!

הסבא מקלם, מרן הגאון רבי שמחה זיסל זצ"ל, כותב בכתביו כך: "העיקר צריך האדם להגדיל תשוקתו, כי כל הכוחות תלויים בתשוקתו. כי אם אין לאדם כח המושך אותו לעשות, אין לו כח גם ללכת ברגליו ובהכרח ימות ברעב, וכן הוא בחכמה ביתר שאת וביתר עוז".

ואכן, היה מוסר הגאון הצדיק רבי אבא גרוסברד זצ"ל, משגיח ישיבת לומז'ה, כי שמע מרבו מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל ממיר, תלמידו הגדול של הסבא מקלם, כי אם רוצים להגדיר את אחד מאבני היסוד במשנת חינוכו של הסבא, ניתן בהחלט להצביע על נקודה זו, שהיה מורז אודותיה תמיד, וחינך את תלמידיו לאורה; היא החובה הנחוצה להשיג את אהבת החכמה, "היא הרוח המניעה את כל האדם!", אמר.

והוסיף רבי ירוחם בנימה אישית: "אכן אהבת החכמה היא שעמדה לי להגיע למצב".

תקופה זו של ספירת העומר, המהיום ימי הכנה לקבלת התורה, תפקידו הוא להגביר בקרבנו שאיפות, להביא את פנימיותנו לידי השתוקקות אמיתית לזכות בסגולת התורה, כי רק כך נוכל לעלות לפסגות גבוהות.

מי יצא מה'בוידעם' בשיעורו של רבי אלחנן?

נוסיף עוד מילים אחדות על חשיבותן של שאיפות:

בספר הנפלא 'מגד גבעות עולם, שכתב הרה"ג רבי מיכל זלמן שורקין שליט"א, מגידולי ישיבת 'בית התלמוד' בארצות הברית,

מובא סיפור נפלא בענייננו:

בתחילת התייסדותה של ישיבת 'בית התלמוד' ביקשו שתי בחורים מידידיו להצטרף לשורות הישיבה. הם קמו מוקדם בבוקר ונסעו במשך כשעתיים עד לבית המלון 'צוקער', שם שהה באותם ימים ראש הישיבה הגאון רבי ליב מליץ זצ"ל, כדי לעמוד לפניו בכור המבחן.

הם הצליחו במבחן וקיוו לקבל תשובה חיובית, אך רבי ליב שתק כעשר דקות, ואחר כך אמר: "נו, תשובו בעוד כמה ימים שוב". הם באו שוב לאחר כמה ימים והמחזה חזר על עצמו, רבי ליב שוחח איתם בלימוד, וגם הפעם היה נשמע להם כי הוא שבע רצון מהם. אך כשסיימו את המבחן הוא שתק כעשר דקות, ואמר: "נו, תשובו בעוד כמה ימים שוב".

כששוב חזר המאורע על עצמו בפעם השלישית, וכמעט אמר להם רבי ליב: "נו, תשובו בעוד כמה ימים", הם השתוממו. הרי רבי ליב ידע שהם באו ממרחקים, ולא הבינו מה הטעם שהוא מטריח אותם לבוא שוב ושוב, ובפרט שהם הצליחו מאוד בפעמים הקודמות. הם הסיקו בינם לבין עצמם כי מן הסתם מסתתרת כאן סיבה נסתרת שבגינה הוא אינו מעוניין בהם.

אז קפץ אחד הבחורים ושאל את רבי ליב בסערת רוח: "ראש הישיבה קיבל אותנו לשיבה או לא?".
"בודאי התקבלתם", השיב רבי ליב בחיוך, "כבר בפעם הראשונה קיבלתי אותכם".

"אם כן, מדוע כל הטורח הזה?", שאלו הבחורים בפליאה, ורבי ליב השיב: "כי לא ביקשתם, וכשלא מבקשים אסור לתת!".

רבי ליב הסביר, כי עד שלא שומע במפורש מפי הבחור שרצונו ובקשתו להתקבל לשיבה כדי ללמוד בה תורה ולהתגדל בה, לא רק שאין לקבלו, אלא אף אסור לקבלו. לכן כל זמן שלא שמע רבי ליב את משאלת לבבם נשמעת מפייהם, לא השתכנע ברמת שאיפותיהם וכוונותיהם, ונמנע לומר להם כי התקבלו לשיבה.

מפליא! סף הקבלה להיכנס להיכלה של ישיבת 'בית התלמוד' היה תלוי ברמת הביקוש וברמת השאיפות. כי רק בחור שמשתוקק ומתאוה ללמוד מסוגל להצליח ולצמוח תלמיד חכם.

ועוד סיפור מופעים:

עד לפני שנים אחדות חי בינינו אדם גדול מאוד, תלמיד חכם ושקדן מופלא, הגאון רבי שלום צבי שפירא זצ"ל. הוא הרביץ תורה כל שנותיו במסירות רבה בכמה היכלי תורה חשובים, גם חיבר חיבורים מחוכמים בעומק העיון והאגדה בהרבה ממקצועות התורה. אני זוכר את שגב שקידתו העצומה בהיכל כולל 'חזון איש', הוא למד שם בקול רם, בחיתוך לשון ובברירות מילה במילה, בנעימות מיוחדת במינה.

בבחרותו משנת תרצ"ג עד תרצ"ט הוא זכה ללמוד בישיבת ברנוביץ' אצל הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, שם הוא עשה חיל בלימודו, יגע ועמל בתורה בשקידה וברציפות מדהימה. עדי ראיה העידו, כי סדר לימודו היה שש שעות רצופות בעמידה!

השיעור המרכזי בישיבה היה כמובן שיעורו של רבי אלחנן, אך רשות

"האם גם בביתך מבשלים מרק כה טוב?" המשיך רבי חיים שמואלביץ, "נקרא לרבנית ונשאלה את פיה: הכל יודעים ממה מכינים מרק עוף בסיסי. עוף, מים, מלח, ירק. אבל יש כאן תוספת כלשהי שהופכת אותו למיוחד, מה הסוד? אנא גלי לרבי דוד, ויספר בבית".

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על כוחה האדיר של מילה טובה!

יספרתם לכם מן חֲמֻצַת הַשֶּׁבֶת (כג טו)

רבי ישראל סלנטר מבאר את משמעות דברי חז"ל ולומד מהם רעיון נשגב, שראוי שכל יהודי ידע אותו על בוריו ויחיה על פיו. חז"ל מונים במסכת אבות (ו, ה) ארבעים ושמונה קנינים שהתורה נקנית בהם. סיפר רבי אליהו לופיאן זצ"ל כי בימי ספירת העומר נהגו בישיבות קלם וסלבודקא ובמקומות רבים של תלמידי רבי ישראל סלנטר, לעבוד בכל יום על אחת מארבעים ושמונה המעלות שבהן נקנית התורה. מאחר שבימי ספירת העומר ישנם למעשה ארבעים ותשעה ימים, נהגו בערב חג השבועות לשבת כל אחד עם עצמו, להתבונן ולערוך חשבון נפש, האם באמת זכו להזהר כראוי בכל ארבעים ושמונה המעלות.

אחד הקנינים שבהם נקנית התורה הוא בפלפול התלמידים - ב'דקדוק חברים'. במדרש (אליהו זוטא יז) מובאת גרסא נוספת והיא - 'בדיבוק חברים'. לימוד התורה צריך להעשות בחבורה, כאשר הלומדים מתפלפלים זה עם זה בהלכה.

הקשה רבי ישראל מסלנט: איזו מידה היא 'בדקדוק חברים'? ומה יעשה אדם שאינו יכול לפלפל? ומה עם מי שאין בכוחו לחדש סברא יפה שתתקבל על לב יושבי בית המדרש?

הוא באר, שדיבוק חברים פרושו, שכאשר תלמיד חכם שומע את רעהו אומר סברא ישרה, עליו לגשת אליו ולומר לו: "שמעו, מה אומר לך, איזו סברא נפלאה יצאה מפיו היום, איזה מהלך מיוחד, ממש שפתים ישק!", "לוי, שמעתי אותך היום מתפלפל עם ראש הישיבה, והחידוש המופלא שחידשת היה מתוק מדבש!".

מכאן נבין את דברי חז"ל: "מפני שלא נהגו כבוד זה בזה". אמנם אין צל של ספק כי איש מאותם ענקי רוח, עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, לא פגע ברעהו באופן מילולי או התבטא חלילה כנגד זולתו בשפה לא מכובדת אך לפי רום מעלתם, נתבעו התלמידים על שלא נהגו בהערכה הדדית, ולא שבחו זה את זה כפי שהיה ראוי להם נהוג על פי דרגתם הגבוהה.

צא מכן, אינני רוצה לשמוע את המחמאות שלך, תתבייש לך!

ועדין יש להתבונן אם היתה זו תביעה על דבר קל, מדוע נענשו

תלמידי רבי עקיבא בעונש כה חמור? אין אדם בעולם, שבשעה שיחמיאו לו על מעשה חיובי יתחיל לזעוק: "צא מכן, אינני רוצה לשמוע את המחמאות שלך, תתבייש לך!" המציאות היא שכל האנשים, גדולים וקטנים כאחד, ישמחו לשמע הדברים ויאמרו: "ישר כח! באמת חזקת אותי, אני ממש מודה לך על היחס החיובי".

ולעיתים דוקא אנשים גדולים ונכבדים זקוקים לעידוד יותר מאחרים, וזאת לא מפני שהם נגועים חלילה במידת הגאווה, אלא מחמת שעל כתפיהם מונחות כל כך הרבה בעיות ומעמסות של כלל ישראל. הם צריכים להטות אוזן לצרות ולאסונות מסמרי שער ברוחניות ובגשמיות, של אנשים שבאים אליהם יום ויום ושופכים לפניהם את לבם השבור.

לכן, כאשר אדם פוגש ראש ישיבה ואומר לו: "כבוד הרב, במקרה נכנסתי להיכל הישיבה שאתה עומד בראשותה, וראיתי את התלמידים יושבים ולומדים בהתמדה נפלאה!" - מילים פשוטות אלו נוסכות בו כח רענן ומשאבים חדשים על ידי כך הוא יוכל בסיעתא דשמיא להמשיך ולנהל את מפעלו ביד רמה.

בבני ברק התגורר יהודי יקר מוקיר תורה, רבי דוד הרשוביץ ז"ל, מייסד ופטרונו כולל "בית יחיאל". הרב הרשוביץ היה יליד ארצות

שלא תחשבו, "עוף מכובס", עוף מהמרק. אבל זהו שאם התבשל העוף במרק גן עדן, הפך למעדן שאין דוגמתו. יש למצמץ עם כל נגיסה, ולהתפעל בלי די. ובקול רם דוקא, שיגיע למטבת.

הבחין רבי חיים במבטו התמה של אורחו, רכן ואמר כממתיק סוד: "גאווה אינה התכחשות לאמת. משה רבינו, העניו מכל האדם, ידע מעלתו. ידע שעלה למרום והתעמת עם מלאכים, ושהיה אבי הנביאים. אבל לא החזיק טובה לעצמו, ממלא הוא את יעדו ומנצל כראוי את כישוריו. גם אני כן!"

הלא תבינו: את המסכתות הישיבתיות למדתי בעומק העיון עוד כשאמרתי שיעורים בגרודנא, בבחרותי. אחר כך העמקתי ושכללתי את ידיעותי בדיבוק חברים עם האריות שבחבורה במיר וב'חבורות' שמסרתי ואחרי כן במחזורי הלימוד כאן בישיבה. בכל פעם מסתערים טובי המוחות על חידושי, מקשים ופורכים, ואני משיב ועונה ומחזק ומאשש, מוסיף ראיות ונדבכים לבניינים הרמים.

מאחורי כל שיעור שאני מוסר במשך כשעה, עומד בנין נפלא שאפשר להעמיק ולהגביהו שעות על גבי שעות. אפס קצהו נאמר בשיעור! הבחורים שומעים אותו לראשונה בקושי משיגים את היקפו, ואינם יודעים כלל מה לא נאמר, ומה מסתתר מאחוריו!"

רבי דוד שומע את הדברים והשתאותו גוברת מרגע לרגע. ורבי חיים הוסיף: "ועם כל זאת כשבא בחור בן תשע-עשרה ואומר בתום השיעור: 'הרב השיעור היום היה נפלא' - במילים אלו הוא מחיה אותי, גורם לי לאושר, יש שכר לפעולתי!"

וסיים: "והמרק, הוא 'השיעור' של הרבנית!"
כמה נפלא, כמה נכון - וכמה מחייב!

(מתוך כבודם של ישראל)

הברית. בבחרותו נסע ללמוד בברנוביץ ובמיר, ושם הכיר את הגאון רבי חיים שמואלביץ' זצ"ל, שכהן כמגיד שיעור, וניכר עליו שלא היה בעולמו אלא תורה. בשבתו בביתו ובלכתו בדרך, בשכבו ובקומו לא הסיח דעתו מלימודו. ראו בו במוחש את התגשמות דברי התוספות (סוטה כא ע"א): סתם תלמיד חכם תורתו אומנותו, ועוסק בה ומהרהר כל שעה, ואינו הולך ארבע אמות בלא תורה.

רבי דוד שב לארצות הברית ובנה בה את ביתו. לימים החל חרד לחינוך הילדים, ועלה לארץ ישראל.

המרק הוא 'השיעור' של הרבנית!...

כבואו לשם, נסע לבקר את ראשי ישיבת מיר, בה הסתופף בשעתו. כמה שמח רבי חיים לראותו, והזמינו לביתו לארוחת צהרים. בשמחה הודיע על האורח החשוב, שהתקבל במאור פנים. הרבנית ערכה את השולחן, ונטלו ידים. המרק הובא, ורבי חיים אמר: "אך כזה מרק אין כמותו! טעם גן עדן. אולי אפשר לקבל עוד?"

רבי דוד לא האמין למראה עיניו ולמשמע אזניו, אך אדם עלול להשתנות תוך כמה שנים, מה שהמלחמה חוללה!... רבי חיים הזכור לטוב היה אדם שכולו תורה, לא זכר האם אכל, ופה, כל כולו ראשו ורובו בקערה!

"האם גם בביתך מבשלים מרק כה טוב?" המשיך רבי חיים להתמוגג. "נקרא לרבנית ונשאלה את פיה: הכל יודעים ממה מכינים מרק עוף בסיסי. עוף, מים, מלח, ירק. אבל יש כאן תוספת כלשהי שהופכת אותו למיוחד, מה הסוד? אנא גלי לרבי דוד, ויספר בבית."

הרבנית חיכה כצופנת סוד, הסירה את הצלחות והביאה את המנה העיקרית.

אם חשב רבי דוד שכבר ראה הכל, נוכח שעדיין רחוק הוא. העוף

המשך מעמוד 15 | רבי אליעזר טורק שליט"א

ממקום מחבואו לעיני עשרות התלמידים המשתאים, כשכל בגדיו מאובקים כהוגן... כך זכה לקיים בעצמו 'והוי מתאבק בעפר רגליהם' כפשוטו!

איזה ביקוש! איזו שאיפות! איזו השתוקקות! אין זה פלא איפוא שרבי שלום צבי צמח תלמיד חכם בעל שיעור קומה, שקדן ומחדש עצום!

יהי רצון שנזכה לנצל כראוי את הימים הללו, ולהיזהר לא להחטיא את מטרתם ותכליתם, כדי שהם יהיו מנוף לעלייה לכל השנה כולה. להעריך את גודל הזמן ולא לבלותו ולבזבזו בהבלים. להשקיע יותר בעניינים רוחניים בתורה ועבודת השם, ולהשתדל לרכוש בהם קניני נצח, ובזכות ההשתדלות יושפע עלינו ממרומים רוב ברכה והצלחה, קדושה ורוכמות, ונזכה לקבל את התורה בטהרה, בשמחה ובטוב לבב.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

הכניסה אליה לא ניתנה אלא לבחורים המבוגרים בלבד.. רבי שלום צבי שהיה 'מבקש' גדול לא היה מסוגל לעמוד באיסור זה שהוטל על הצעירים, ומומש לא התאפק.

בצעד אמיץ ונועז החליט באחד הימים להיכנס לחדר שיעורים קודם תחילת השיעור, וכשאיש לא היה בחדר נשכב תחת השולחן הגדול והכבד עליו מסר רבי אלחנן את שיעורו, וכך האזין לכל מהלך השיעור בשקט ובדומיה, והרווה את צימאונו הבלתי נשלט לקבל תורה מפי רבי אלחנן הקדוש. אך התענוג לא נמשך זמן רב, כי כעבור כמה ימים רבי אלחנן הרגיש בזה, ולא הרשה לו יותר להמשיך במנהגו.

פעם אחרת ניסה להסתתר ב'בוידעם' [עלית הגג], אך מיד כשנכנס רבי אלחנן לשיעור, הכריז: "לא אוכל היום למסור שיעור עד שיצאו כל המסתתרים בבוידעם...". בלב כבד נאלץ רבי שלום צבי לצאת

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

אני אספר לכם מעשה נורא ממורי ורבי הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל! פעם ניגש אליו אברך וביקש ממנו שהיות והוא נוסע לעיר פלוני כדי לגייס כסף לדבר מצוה כלשהו, הוא מבקש שראש הישיבה ייתן לו מכתב המלצה אם אפשר

הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח דישיבת קמניץ זיע"א,
בשיחה על דרכה של תורה והזהירות שצריכים להיזהר בכבוד הבריות

אמר... ואמר (כא א)

רש"י: להזהיר גדולים על הקטנים

הגמרא בברכות אומרת שמי שהוא עם הארץ ואינו יודע לומר ברכה, יכול לצאת ידי חובתו על ידי שהוא אומר בכל לשון שירצה "ברוך רחמנא מלכא דעלמא מרא דהאי פיתא" - היינו שיהיה מבורך הרבש"ע שהוא הבעל הבית של העולם שהוא עשה את הלחם הזה. היה מרנא החפץ חיים אומר, נכון, איש כזה בוודאי יצא ידי חובתו. אבל במחילה מכבודו, אני לא הייתי רוצה לשבת לידו בגן עדן. אני רוצה שיהיה חלקי עם ה'יצא'ניקעס' - אלו שיוצאים ידי חובה בכל דבר ועניין. אני רוצה להיות עם אנשים שעשויים דברים באופן של לכתחילה, שיהיה אדם שיש לו יראת שמים האדם, שמחפש לעשות מצוות, מבקש למלא את רצונו ה'.

רבינו יונה מאריך בעניין זה בספרו, שמי שמנסה לפטור את עצמו מהמצוות או לצאת ידי חובה באופן שאינו לכתחילה, מעיד על עצמו שאין בו יראת שמים, כי המהות של יראת שמים היא לעשות את רצונו ה', ולרצות למלא את רצונו של הקב"ה על הצד היותר טוב ובאופן היותר ראוי ויותר נכון, והאמת שהדבר גם כתוב בפסוק: "אשרי איש ירא את ה' - במצוותיו חפץ מאוד", מי שיש לו יראת שמים, חפץ לקיים את המצוות ולא מחפש לפטור את עצמו מקיום המצוות חלילה וחס.

כמובן שיש בזה הרבה מאוד דרגות, ונשאלת השאלה כמה השיעור לחפש מצוות, עד כמה צריך האדם לדאוג לחייב את עצמו במצוות כדי לעשות רצונו ה'? בספרים כתוב, דומני שבחובת הלבבות מובא הדבר, שזה תלוי בכל אדם לפי הכרתו ולפי דרגתו. מאדם יותר גדול תובעים יותר, מאדם קטן יותר, תובעים פחות.

יבוא בחור ויאמר, אבל אני הרי אדם קטן

יבוא בחור ויאמר, אבל אני הרי אדם קטן, מאוד קטן, הוא גם עניו, מה כבר תובעים ממני בשמים, אין לי חיוב להדר ולחפש מצוות. אני רוצה לומר לכם רבותי, אתם צריכים לדעת שבין אם אתם אוחזים בדרגה גבוהה ובין אם בדרגה נמוכה, ברחוב קוראים לכם 'בחורי ישיבה', ומישיבה בחור' הנהגה אחרת! ההליכה שלו ברחוב צריכה

להיות עם דרך ארץ, לא להשתולל, לא לצעוק, לא להתנהג כמו אדם שאינו הגון חלילה. אופן הדיבור שלו וכל ההנהגה שלו צריכים להיות בהתאם, צריך שיהיה לו דרך ארץ לאדם מבוגר! לא כאותם ריקים ופוחזים שעולים לאוטובוס, נערים שאין בהם תורה ולומדים במסגרות לא תורניות, וכל מי שבאוטובוס מתכווץ מיד כשהם עולים מקול הצווחה והחוסר יראת שמים שנודף מהם. "לא פעם יצא לי לקום באוטובוס מפני אנשים מבוגרים. אנשים אחרים שישבו לידי שאלו אותי, למה אתה קם? הרי יש כאן אנשים הרבה יותר צעירים ממך שצריכים לקום לפניך, ואני משיב להם נכון, אבל מה לעשות שהם לא ממלאים את חובתם, לכן גם אני פטור ממילוי חובתי?"

או יהודי שמחליט להרבות במאכלים בסעודת מלווה דמלכה

רבי ישראל סלנטר אמר פעם, שיש יהודי שהולך לבית כנסת, והוא

אתך בשעה הזאת, תבוא אלי בשעה שתיים וחצי ויחד נצא לדרך
בסייעתא דשמיא.

הוא מגיע בשעה שתיים וחצי

הוא מגיע בשעה שתיים וחצי, ורבי יעקב כבר המתין לו בחוץ, נכנס
למכונית והם יצאו לדרך. אחרי זמן מה שם האברך לב לכך שרבי
יעקב מאוד עייף, והוא כלך הזמן נרדם שוב ושוב. שאל אותו, אני
לא מבין, הרי הרבי ידע שאנחנו יוצאים בשעה שתיים וחצי, ויכול
היה להקדים לישון מעט כדי שלא יהיה כל כך עייף בדרך, אני מבין
שראש הישיבה הלך לישון בשעה בה הוא רגיל, וקם יותר מוקדם
ולכן העייפות הגדולה הזאת.

נענה רבי יעקב וענה לו, תשמעו היטב מה הוא ענה!

"לא אדוני, שמעני, אני לא קמתי מוקדם. הלילה בכלל לא ישנתי!
ולמה באמת לא הלכתי לישון, כי ידעתי שכדי לקום בשעה שתיים
וחצי אני צריך לכוון שעון מעורר. ובכן, יש לי שכן גוי שעובד בדואר
במשמרת לילה, הוא ממיין דואר וחוזר הביתה בשעה אחת וחצי
בלילה.

"אם השעון המעורר שלי יצלצל בשעה שתיים וחצי, זה יעיר גם את
השכן שהלך לישון כל כך מאוחר לאחר שחזר עייף ומותש מעבודתו.
"איך אני יכול להשאיר שעון מעורר ולגרום צער לשכן שלי?? הקיר
בינינו לא מאוד עבה, וזה בוודאי יפריע לו, לכן העדפתי שלא ללכת
לישון כדי שלא לצער בן אנוש, אפילו שהוא אינו בן ברית..."

אתם שומעים? תלמידיו של רבי ישראל סלנטר זיע"א אפו בשבילו
מצות לפסח, ולפני שניגשו לאפייה שאלו אותו אם יש לו איזו
חומרה או הידור מצווה מיוחד שהוא רוצה שינהגו במצות שאופים
עבורו. אמר להם רבי ישראל בוודאי, יש לו עניין מאוד גדול שהם
יחמירו באפיית המצות עבורו, שיידעו שהאשה שלשה את הבצק
במאפיית המצות, היא אלמנה, ולכן צריכים מאוד להיזהר שלא
לדחוק בה ולזרז אותה, כדי שלא לעבור חלילה וחס על "כל אלמנה
ותום לא תענון", זאת היתה החומרא שרצה רבי ישראל להחמיר
במצות שלו... ואידך פירושא הוא, זיל גמור.

שומע מרחוק שהחזן אומר "ונאמן אתה להחיות מתים", אז הוא רץ
פנימה לתוך בית המדרש הצפוף, בדרך הוא דורך בשלולית של בוך
ונכנס עם הבוך לבית המדרש כדי שלא להפסיד את 'קדושה', דוחף
כמה יהודים בדרך, ומלכלך להם את הבגדים עם הבוך שבנעליו,
העיקר שהוא הספיק 'לתפוס' קדושה. הוא הרי הזיק כמה אנשים
ועל פי דין הוא מחויב לשלם לכל אחד על כיבוס בגדיו וצחצוח
הנעליים שלכלך... אתה רוצה לחטוף מצוות מה טוב אבל לא על
החשבון של להזיק אחרים.

"או יהודי שמחליט להרבות במאכלים בסעודת מלווה דמלכה, שזה
עניין גדול מאוד לכבד את השבת, הווא מאריך עד שעה מאוחרת
בלילה בקול שירה וזמרה עם כל בני המשפחה, מעירים את השכנים
ושרים בהתלהבות גדולה על אליהו הנביא ואליהו התשבי מהרה
יבוא... מהו ההיתר להעיר אנשים או להפריע להם בשעות המנוחה?

אני אספר לכם מעשה נורא ממורי ורבי הגאון רבי יעקב קמינצקי
זצ"ל! פעם ניגש אליו אברך וביקש ממנו שהיות והוא נוסע לעיר
פלוגי כדי לגייס כסף לדבר מצוה כלשהו, הוא מבקש שראש הישיבה
ייתן לו מכתב המלצה אם אפשר.

אומר לו הרבי, אני אגיד לכם את האמת למה אני צריך לתת לכם את
כתב ההמלצה? אני אעשה משהו יותר טוב, אבוא אתכם ביחד לעיר
הזאת ואעזור לכם להשיג את הכסף!

היהודי נחרד, חלילה, לזה הוא לא התכוון, להטריח את הרבי לכזאת
נסיעה ארוכה, אבל רבי יעקב התעקש ואמר שממילא הבת שלו
גרה באותה עיר, והוא רוצה לבקר אותה, כך שזה ממש יסתדר
מצוין, הוא יסע לבקר את הבת שלו וגם יעזור ליהודי לגייס כסף
לדבר מצוה.

המשיך היהודי להסביר למה זה לא הגיוני, הרי הוא רוצה לצאת
בשעה שלוש לפנות בוקר כדי להגיע לאותה עיר בשעה מוקדמת
יחסית, שיהיה לו את כל היום להסתובב ולאסוף כסף, וכך הוא יוכל
ביום אחד להשלים את המלאכה. רבי יעקב אמר לו, נו, גם אני אסע

זכות הדפסת והפצת עלונים לשבת זו.

לעילוי נשמתו של אבינו מורנו

רבי משה חיים בן אברהם יונה בירנצוויג זצ"ל

שהיה עבד נאמן לה' ולתורתו מנעוריו

הרביץ תורה לעדרים במשך עשרות שנים

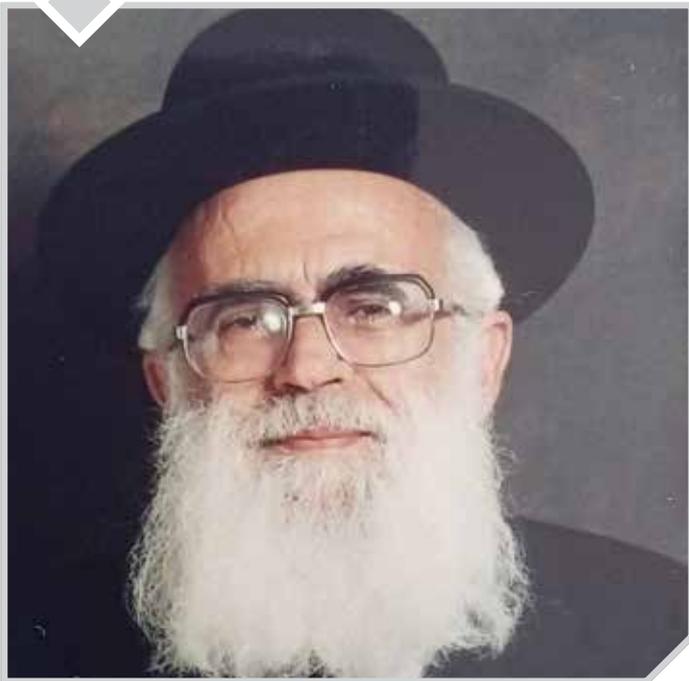
וזכה לדורות ישרים מבורכים

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

כשאבא הגיע, אמר לו מרן האדמו"ר ה'בית ישראל' שהוא רוצה להיפגש עם הרב מפוניבז', אבא אמר לו שהרב מפוניבז' נמצא כרגע בחו"ל, ואז ביקש להיפגש עם המשגיח הרב דסלר, אבא כמובן רץ לביתו של המשגיח הרב דסלר. הרב דסלר הלביש את חליפת השבת שלו ורץ מביתו

על חינוך וכבוד האחד לשני - דברים לזכות אבי מורי הרה"ג רבי משה חיים בן ר' אברהם יונה בירנצוויג זצ"ל הכ"מ

מאת: הרב בנימין בירנצוויג

אָמַר אֵל הַפְּהָנִים בְּנֵי אֶהְרֹן וְאֶמְרַת אֱלֹהִים (כא, א)

על כפלות המילים "אמור - ואמרת" הביא רש"י מדברי חז"ל 'אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים'. כלומר שיש כאן ציווי מיוחד לגדולים להזהיר את הקטנים לחנכם לקיום המצוות. ויש להבין מדוע נקטו חז"ל לשון 'להזהיר' שהיא לשון של ציווי בדרך קשה של אזהרה, כשלשון הפסוק הוא 'אמור ואמרת' שהוא לשון פיוס ונועם, כמו שאומרים חז"ל ש"כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבית ישראל" שלנשים נאמר לשון 'תאמר' שהוא לשון פיוס ונועם ולאנשים נאמר לשון 'תגיד' שהוא לשון של ציווי קשה כגידים! וראיתי בספר אריה שאג שמביא בשם רבותינו שלשון 'להזהיר גדולים על הקטנים' אין הכוונה ללשון אזהרה, אלא מלשון 'זוהר' - כזוהר הרקיע מזהירים, והכוונה שהחינוך של הגדולים לקטנים צריך להיות באופן של דוגמא אישית להיות זוהר לקטנים שיראו בנו ובמעשינו דוגמא אישית לקיום המצוות, ומובן לפי זה שדברי חז"ל 'להזהיר גדולים על הקטנים' נאמר בתורה בלשון אמירה שהוא לשון פיוס ונועם, וזה שייך גם באופן של דוגמא אישית שהיא אמירה החזקה מכולם!

אבי מורי הרה"ג רבי משה חיים בן ר' אברהם יונה בירנצוויג זצ"ל הכ"מ, היה מחנך נודע עשרות שנים וזכה להקים אלפי בתים של תורה ויראת שמים, תלמידיו מספרים בין שאר המעלות על הדוגמא האישית שהוא הקרין להם ונביא שני סיפורים שסופרו לנו:

סיפר אחד התלמידים שהוא היה חולה תקופה ארוכה ונעדר מהכיתה, והנה יום אחד אבא זצ"ל מופיע לאחר שעות הלימודים בביתו והתיישב ללמוד איתו את כל החומר שלמדו באותו יום, וכך הדבר חזר על עצמו כמה פעמים. והדבר היה לפלא ממש, כי אבא זצ"ל היה משכים קום במשך יותר משישים שנה בשעה 4.00 לפנות בוקר והיה יושב ללמוד במשך שעה קודם לכתו להתפלל והקפיד על הנהגתו זו עשרות שנים, ולאחר התפילה היה נוסע ללמד בישיבת תל אביב והיה חוזר בשעות אחה"צ המאוחרות כשאפשר להבין כמה הוא היה סחוט ומותש מעבודת החינוך שהתחילה בשעת בוקר כה מוקדמת, ובכל זאת לא עשה לעצמו הנחות ומיד אחרי

הלימודים הגיע ללמד תלמיד שהיה חולה. עוד סיפר תלמיד מיישיבת תל אביב, שהוא הגיע ללמוד שם כעולה חדש מחוץ לארץ, ומטבע הדברים היה לו קשיי שפה ומושגים והדבר הקשה עליו את ההשתלבות בחומר הנלמד, ואבא זצ"ל היה נשאר אחרי הלימודים בישיבה כדי לשבת איתו וללמדו את המושגים הנדרשים כדי שיוכל להשתלב נכונה ועד שלא הרגיש התלמיד כשוה בין שוים לא עזבו. זו היתה דגמא אישית של מחנך שהראה איכפתיות מוחלטת לצמיחתו של התלמיד ולא רק לסיים עבודתו וללכת לביתו.

מעשה נפלא סיפר אבא זצ"ל והתפרסם בזמנו בספרי פאר הדור ומעשה איש על מרנא החזו"א שמראה את הדוגמא האישית של גדולי ישראל בכבוד האחד ממשנהו: אבא שהיה בן בית אצל מרנא החזו"א מנערותו זכה גם בהמשך להתקרב מאד לכ"ק מרן האדמו"ר הבית ישראל מגור, באחת הפעמים הגיע הבית ישראל לפוניבז' כשאבא היה אז בחור בישיבת פוניבז', כשהגיע הבית ישראל הוא בקש לקרוא לבחור משה חיים בירנצוויג, כשהגיע אבא אמר לו הבית ישראל שהוא רוצה להיפגש עם הרב מפוניבז', אבא אמר לו

התלמידים ניסו בתחילה להבין מה כוונתי איזה תרגיל יש לפתור על הלוח, אך לא הצליחו להבין. אחדים מהם התקרבו אלי ושאלו אותי לכוונתי אך אני הייתי בעיצומה של התפילה ולא הגבתי מאומה, הם לא הבינו את פשרה של התנהגותי ושאלו 'למה אתה לא עונה לנו?'

מי ישב בשולחן ההוא של הסעודה הגדולה יחד עם השכינה הקדושה

מאת הרב צבי גטקור

האחים הקדושים ר' זושא ור' אלימלך לפני שהיו מפורסמים, היו עורכים מסעות גלות, במסגרת מסעותיהם ונדודיהם ממקום למקום כשהיו מגיעים לעיירה פלונית מטבע הדברים הם היו מתארחים בבית אחד מדלי העיר אך מכניס אורחים, שאירח את צמד השנוררים בשמחה של מצוה.

לאחר שנתפרסמו והפכו לאדמורי"ם גדולים ואף החלו לנהוג גם בגינוני מלכות, עדיין כשהיו מגיעים לעיירות היו מבקשים לשוב ולהתארח דווקא באותו הבית הפשוט בו התארחו כל השנים.

באחת הפעמים ראש-הקהל המקומי כעס מאד על כך שהאדמורי"ם הגדולים באים להתארח בבית פשוט ולא באים להתארח אירוח - מלכותי אצלו או אצל אחר מנכבדי העיר כיאה וכיאות, וראש-הקהל אף שלח שליח שיאמר לאדמורי"ם שדעתו היא כי הם לא נוהגים כראוי כשמתארחים בבית כה פשוט.

בתגובה לטיעוניו, האחים האדמורי"ם שלחו את כרכתם ההדורה לעמוד מחוץ לביתו של ראש-הקהל, והורו לעגלון כי הסוסים יהיו באורוותו של ראש הקהל, בעוד שהם עצמם נשארו ללון ולקבל את הקהל בבית הפשוט כמימים ימימה..

תגובה תמוהה זו, כבר הביאה את ראש הקהל בעצמו להגיע אל האדמורי"ם, בכבודו ובעצמו, ולאחר שסיים ראש-הקהל להשיח את תרעומתו, הסבירו האדמורי"ם את הנהגתם וכה אמרו:

אנחנו הרי היינו מגיעים לכאן כמעט מידי שנה. את אף אחד זה לא עניין באופן מיוחד, למעט את המארח שלנו... ומה יום מיומיים? אלא מאי, שהיום הפכנו למפורסמים יותר ויש לנו כרכרה מכובדת או אז הפכנו לאורחים מבוקשים... וא"כ הואיל ואת הכרכרה צדו עיניך מן הדין ששלחנו לך לארח את הכרכרה..

המסר הנוקב, נמשל בנבואתו הכמעט אחרונה של יחזקאל הנביא, אותה נקרא בס"ד בהפטרה.

אומר הנביא בשם ה': והכהנים הלווים בני צדוק, אשר שמרו משמרת מקדשי בתעות בני ישראל מעלי, המה יעמדו לפני לשרתני והיו מאוכלי שולחני.

וכך מבאר הח"ח: 'בוא משיח צדקנו, ויכבוש את כל העולם, וכמובן כולם יציעו לו לערוך את שולחנו, במתנ"ס הגדול שבעירם.. אבל הוא יאמר, אני יש לי את המתנס שלי, 'ישמח משה במתנת' חלקו'..

אינני הולך למי שמתלהב כעת מהנצחונות, למי שמנסה להתחבר לעגלה המנצחת רק כעת, אני הולך לבתי המדרשות, לבתי הכנסיות, היכן שתמיד כיבדו אותי ואירחו אותי, לשכון בקרבם, אף כזוה לא היה הכי פופולארי שבעולם.

מי ששמר את משמרת הקודש, כשכולם תעו

מי ששמר את משמרת הקודש, כשכולם תעו, והלכו שבי אחרי ההצלחות המדומות של אלו שלא הכירו בהשי"ת, מי שהיום כשהשכינה נמצאת בהסתרה, שומר אמונים לה' ולתורתו, הוא זה שיישב בשולחן הטהור, והכהנים הלווים אשר שמרו את משמרת, הם אלה שיעמדו אז לפני. הם ולא אחרים..

יש האומרים לעצמם, מי אני לעומת אבותי הקדושים, כמה מעשיהם היו מתוקנים, ואני, נופל וקם נופל וקם.

זה נכון. אבל עדיין יש מימד חשוב לזמן, ולמקום. ומי שנמצא בתקופה שרבים רצים אחרי ההבל, ומבלים את העולם, והוא שומר אמונים להשי"ת, בקיום המצוות בשמחה ובדקדוק, ובלמוד התורה בחשק ובקביעות, גם אם דרגתו נמוכה יותר מדורות קודמים,

כראותי זאת הסתכלתי סביבי והתבוננתי בהם היטב, וזעקה אדירה החלה להתפרץ בקרבי וטיפסה עד לפי, כששאגה יוצאת מליבי לאמור:

הסיפור המיוחד על הגאון הצדיק רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל והכספות בבנק

טוב לי תורת פיה מאלפי זהב וקסף. (תהלים קי"ט ע"ב)

מאת הרב אליהו שור

בימי מלחמת העולם השנייה, שעה שסערו וגעשו הרוחות בכל מרחבי יבשת אירופה, התגורר הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל - מי שהוכר לימים בגדלותו וצדקותו - בלונדון בירת בריטניה. וכמו שידוע התייצבה ממלכת בריטניה זו כצור חלמיש נגד התפשטותה של גרמניה וגרורותיה. כשאמנם בתחילה נראה היה שהמאבק אבוד מראש, ואין על מה להילחם. אולם עם הזמן וביחוד עם הצטרפות ארה"ב למערכה התהפכה הקערה על פיה, ולשארית ישראל היתה הפליטה בתבוסת הנאצים ועושי דברם.

הגרמנים בתגובה הפציצו את לונדון הבירה תמידין כסידרן, כשבכך נוצר חשש ממשי לשלומם של תושבי העיר והאיזור. מי שיהיה יכול לעקור ולנוס לערים אחרות עשה זאת לאלתר. אולם רבי יחזקאל, גואל וקרוב לא היה לו בערים אחרות, ועל כן לא היה לו להיכן לנוס. מה גם ששימש כרבה הראשי של לונדון, ובשכך לא רצה לעזוב את צאן מרעיתו בשעות הקשות המתרגשות לבוא לעולם.

כל אימות שנשמעה אזעקה במרחבי לונדון תפס רבי יחזקאל את גמרתו האהובה ונס עמה אל המקלט השכונתי להתגונן מפני ההפצצות הכבדות של כוחות הרשע. המקלט היה די עזוב ומוזנח, מה גם שלא סיפק מענה מושלם, מוגן ובטוח מפני טילי הנאצים ופצצותיהם. אולם ברירה אחרת ממילא לא היתה לו. על כן השתכן בתוכה כשהוא סומך ובוטח על הקב"ה שיצילו וישיעו מפגעי הנאצים וטיליהם.

בנק כספים גדול היה באנגליה, אשר לו היו סניפים רבים במרחבי הממלכה

בנק כספים גדול היה באנגליה, אשר לו היו סניפים רבים במרחבי הממלכה. מנהל אחד הסניפים שבאיזור מוגורי רבי יחזקאל, שם לב לרבי יחזקאל והנהגותיו. וכשהחל להתחקות אחריו מתוך סקרנות טבעית גרידא, גילה שמדובר באיש אלוקים קדוש, יודע ספר ומחשבה ובעל מידות תרומיות ביותר.

לא עבר זמן רב ואותו מנהל סר לביתו של רבי יחזקאל כשהוא אומר לו: "ראה נא, רבי! הנני עוקב אחרך זה תקופה, ויוצא אני מהתפעלות לנוכח התנהגותך הפלאית והיוצאת דופן. ובשכך אמרתי להציע לכבודו רעיון פז. באשר בבנק האיזורי מצוי כספת גדולה ורחבת ידיים, שם מאחסנים את המזון הרב שבידי הבנק.

באשר הבחנו שבהיכנסו לתוך הכספת פנימה הרי הוא מסתכל סביבו כל הזמן על ערימות הדולרים הירוקים וכמויות מטילי הזהב שמצויים שם במבט משונה

וכספת זו מוגנת היא היטב באינספור שכבות בטון. ובאשר מתוקף תפקידי כמנהל הבנק כל מפתחות הבנק בידי, ואני המוציא והמביא הבלעדי לתוכה ולתוך כספתה, אתן פקודה לנוטרי הכספת ושומריה, שברגע שתישמע צפירת אזעקה המבשרת על ההפצצה הקרובה, יתנו לך להיכנס אל הכספת, ובכך תהיה מוגן ובטוח מפני ההפצצות הכבדות, ובכך תינצל נפשך וחיך!"

רבי יחזקאל הודה לו ביותר על מחוה אנושית זו. ואכן מאז כל פעם שנשמעה האזעקה הנוראה במרחבי לונדון, חש רבי יחזקאל לבנק וטמן עצמו בכספת, ובכך נשאר מוגן ובטוח מפני פגעי ההפצצות. עברה תקופה ומנהל הבנק התעניין אצל שומרי הכספת על הסדר זה שרקם עם רבי יחזקאל, והאם הוא אכן מגיע להתגונן בכספת. הפקידים השיבוהו שאכן רבי יחזקאל מופיע כל אימת שמתרחשת

פניני מצוה

מצות ספירת העומר

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה

שבע שבתות תמימות תהיינה" (ויקרא כג, טו)

המצוה: לספור כל יום ממחרת השבת, שהוא ט"ז ניסן, את הימים והשבועות לקראת חג מתן תורתנו, והוא הנקרא 'ספירת העומר'.

הטעם: נשמת אפו של כל יהודי באשר הוא היא תורתנו הקדושה והטהורה, וזו היא נשמת אפנו גם בתור אומה ישראלית כללית. וכן כל יציאתנו ממצרים לא היתה כדי לצאת מעבדות פרעה לעבדות עצמית לתאוותינו ולרצוננו הגופניים, אלא כדי לקבל את התורה שהיא חמדת שעשועינו, והיא המעמידה את קומתו השלימה של כל יהודי בכל אורחות חייו.

והנה יכולים אנו לראות אצל אדם מסוים איך שהוא סופר את הימים ואת השבועות לקראת יום מסוים ומיוחד, וזאת למה? משום שבאותו יום הוא עתיד לעבור חוויה סוחפת ומרגשת, ובשכך הוא מחכה ליום זה בכליון עיניים, כשהוא מצפה בכל רגע מתי יבוא היום עד כדי כך שהוא סופר את הימים ואת השעות שנשארו לו עד שיגיע היום המיוחד. זאת אומרת שהדרך לסמל ולבטא חשיבות לדבר מסוים הוא ע"י ספירת הימים שנשארו לנו עד לקבלתו.

א"כ זהו גם סוד ספירת העומר שעם ישראל מונה בעצם הימים הללו, בכך שהם מבטאים את זעקתו הנצחית של כל יהודי: "רצוננו לראות את מלכנו!" לקבל את התורה הקדושה שהיא חמדת שעשועינו, ללמוד בה ולשמרה כל ימי חינו!

מצוה זו נוהגת: בזכרים ולא בנקיבות. בזמן הבית מדאורייתא, ובימינו נחלקו הראשונים האם המצוה היא מדאורייתא או שמא רק מדרבנן. [ראה מנחת חינוך מצוה ש"ו אות ה', וביאור הלכה סימן תפ"ט סעיף א]

ספרי היסוד העוסקים במצוה זו: הגמרא במקומות שונים בש"ס ובמיוחד במסכת מנחות. רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז'. טור וש"ע או"ח סימן תפ"ט.

שיתו ליבכם: אע"פ שמצות ספירת העומר היא מצוה של מ"ט יום בשלימות, מכ"מ מברכים עליה בכל יום ברכה חדשה בפני עצמה.

עצה טובה קמ"ל: הרי כל תכלית ספירת העומר היא ההמתנה המיוחדת לקבלת התורה. א"כ הזמן גרמא להשקיע עצמינו יותר ויותר בלימוד תלמוד תורתנו הקדושה באהבה, בהתמדה ובשמחה!

הפצצה, כאשר אף ניכר עליו שאיש אלוקים קדוש הוא. "אמנם", גילה אחד הפקידים. "חשד קל עולה בליבנו, כל פעם שרבי יחזקאל מגיע ובא לכאן. באשר הבחנו שבהיכנסו לתוך הכספת פנימה הרי הוא מסתכל סביבו כל הזמן על ערימות הדולרים הירוקים וכמויות מטילי הזהב שמצויים שם במבט משונה. ואז מתחילות שפתינו למלמל דבר מה. כשהוא מסתכל שוב הנה והנה זמן רב, ותוך כדי שפתינו אינם מפסיקים מלרשש דבר מה. איננו מכירים אותו ולא יודעים את דרכיו. אולם משונה היא התנהגות זו ביותר".

שמה מתכנן פריצה כלשהיא ליקח שלל מכספת הבנק ולרוקנה

"כאשר אף יתכן" גילו את חששם. "שאו"ל הוא משנן מספרים שונים מערמות הדולרים ודומיהם כדי לחוקקם במוחו ולזייפם, או שמא מתכנן פריצה כלשהיא ליקח שלל מכספת הבנק ולרוקנה.

ואולי לא. אולם החשד - חשד הוא. ויש לבררו היטב" הוסיפו. מנהל הבנק שמע את החשדות ולא הגיב מאומה. אולם כשפגש פעם אחת את רבי יחזקאל שטח בפניו את העובדות לאשורן, כשהוא מברר בעדינות מירבית את הסיבה לתופעות אלו.

רבי יחזקאל הצטחק למשמע ה'חשדות'. ומיהר להסביר למנהל הבנק: "ראה נא, אדון יקר. כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי דבר טוב בעולם יותר מלימוד התורה בהתמדה ובשמחה. כשלכן הנני מנצל את שנותיי ועתותיי ללמוד את חכמת התורה בכל הכוח וללמודה! לעובדה ולשומרה! להחכים בה, לשנות בה ולהגות בה תמיד!

והנה במשך כל ימי מטבע הדברים לא יצא לי להחזיק בידי או להזין עיניי סכום גדול של כסף, עקב שאיני סוחר בענייני עוה"ז ודומיו. והנה עתה בהיכנסתי אל תוך הכספת, הייתה זו הפעם הראשונה בחיי בה ראיתי בעיניי סכומים עצומים של מצלצלים, ערימות מטילי זהב וכמויות של מרשרשין שונים.

כראותי זאת הסתכלתי סביבי והתבוננתי בהם היטב, וזעקה אדירה החלה להתפרץ בקרבי וטיפסה עד לפי, כששאגה יוצאת מליבי לאמור:

"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף!!"

כל סכומי הכסף, מטילי הזהב ושאר שטרות הכסף, הבל הם! אין בהם ממש! רק תורתנו הקדושה נצחית היא!!! מתוקה היא!! ומיטיבה היא עם לומדיה!

התורה היא סם חיינו! התורה היא אור נשמתנו!!! ועדיפה היא עשרת מונים לאין ערוך וללא שיעור על פני סכומי הכסף אגדיים ככל שיהיו!

זה מה שמלמלתי בפי...

כשעומדים אנו בימי ספירת העומר, וסופרים את הימים בחכותינו לימים הנשגבים של קבלת התורה - סיפור זה בכוחו להעצים בקרבנו את חשיבות התורה עד למאוד, לדעת ולהבין ש - - -

טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף!!!

כששאלתי את סבתי לאוי"ט על פרטי הסיפור ועל נכונותו היא הדגישה בפני: את הסיפור עצמו אף פעם לא הצלחנו לאמת מפיו אפילו שהוא היה מפורסם בכל ירושלים. אבל עם הרוח שלו חיינו כל הזמן

זה המקום לספר על מי שאצלי נקרא 'סבא הזקן',
כששמו המלא הוא רבי יעקב יצחק קלמנוביץ זצ"ל

מאת הרב ישראל היימן

ימי ספירת העומר שציוויים נמצא בפרשתנו מחוברים בקורות דברי הימים עם ההתחזקות בכבוד כל אחד מישראל. האבל על אלפי תלמידי רבי עקיבא שנפטרו בימים אלו בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה, מעורר אצל כל אחד את ההזדמנות לחשוב ולהעמיק את נושא כבוד הזולת והדרך לשפר עוד ועוד את העניין החשוב הזה שהוא ביסודי הדת ממש.

זה המקום לספר על מי שאצלי נקרא 'סבא הזקן'.
בפי המון העם הוא היה נקרא ר' יענק'ל מלמד, כששמו המלא הוא רבי יעקב יצחק קלמנוביץ זצ"ל. מגדולי ירושלים של פעם ומראשי חבורת 'העובדים' בשול של ברסלב במאה שערים.
הוא סב סבתי ועל ברכיו ומורשתו גדלה משפחה עניפה וענקית שאני זוכה להימנות עליה.

יש המון מה לספר עליו ועל דמותו המאירה, אבל הסיפור הבא הוא דווקא סיפור שהוא עצמו לא סיפר מעולם. הוא גם לא הסכים לאשר או להכחיש ובעצם לא התייחס לכל חרושת השמועות שהילכו מפה לאוזן במשפחה. הייתה רק פעם אחת שהוא אמר בחצי פה משהו וזה נתן את הגושפנקא למעשה שככל הנראה התפרסם מאד בירושלים הקטנה של אותם ימים.

זוגתו, 'סבתא שאשע' הייתה אישה נמוכת קומה באופן קיצוני לעומתו שהיה תמיר ואציל ובעל הופעה מרשימה מאד עד יומו האחרון.
הסיפור שלהם מתחיל בערב חורפי אחד בחצר החורבה בעיר העתיקה שבירושלים, שם עמדה מוכנה החופה הישנה מתחתה התחתנו דורות רבים. הכלה כבר יושבת מכוסה על כיסא הכלה וממתינה לאות שיינתן, שהחתן כבר עומד תחת החופה והיא יכולה לצאת עם שושביניה לסבב את החתן כמנהג האשכנזים.

ההמתנה מתארכת, על אוזנה של הכלה נלחש שהחתן ביקש לצאת להביא משהו חשוב ששכח להביא לחתונה, אולי הטבעת או המתנה לחדר הייחוד. הכלה מנצלת את הזמן לתפילות רותחות בלי לדעת על הדרמה האמיתית המתחוללת בעזרת הגברים. שם המחנותנים כבר יודעים שהחתן לא הלך להביא שום דבר אלא נעלם לבלי שוב מחוסר רצון לישא את הכלה המדוברת. כמנהג הפרושים בימים ההם לא היה נפגש חתן עם הכלה בכלל מלבד דקות ספורות לפני החופה אז היה מקיים את מאמר הגמרא שאסור לאדם לקדש את האישה עד שייראנה.

לאחר שנפגש החתן דגן עם האישה המיועדת לו זה שנה ארוכה, יצא משם במהירות ובתדהמה. זו כלה נמוכה מאד ואני לא מוכן להתחתן עם כזו! אמר בנחרצות. וברגע כמימריה, לפני שמישהו יספיק לנסות לשכנע או לעורר את המצפון הוא כבר לא היה שם... דקות נוספות עוברות, החיפושים אחרי החתן הנעלם נמשכים בקדחתנות, ובצד השני של בית הכנסת, על הכיסא המעוטר מבינה מישהי שמשוהו כאן לא כשורה. זה היה הרבה יותר מלא נעים... בחתונות דאז, כאשר כל היישוב בירושלים מנה משפחות בודדות, כולם היו שם. מרבניה הגדולים של ירושלים ועד אחרון הקבצנים. כולם עדים לדרמה.

כאשר השקט המתוח הפך למלמולים ואלו הפכו לדיונים סוערים, נשמעה דפיקה על השולחן. אחד מגדולי ירושלים (במשפחה יש דיון על זהותו) הכריז נרגשות: "אני מבטיח! מי שיציל בת ישראל מבושה יזכה לשלום בית כל ימיו ולאריכות ימים מופלגת!"
מקצה האולם יצא בחור, עולה חדש יחסית לירושלים עיר הקודש. ליבו הרגיש לא עומד בסיטואציה.
לבחור קוראים יעקב יצחק קלמנוביץ.
הוא ניגש אל מסדר הקידושין, אמר מה שאמר, סידרו מה שסידרו,

אפילו שהוא היה מפורסם בכל ירושלים. אבל עם הרוח שלו חיינו כל הזמן, את המסר הוא העביר כל ימיו בכל אופן שהוא יכל. סיפור כזה מתלבש על יהודי שכל ימיו ראה רק טוב בשני, על יהודי שמעולם לא התלונן על כלום ותמיד שמח בחלקו.

גם גילו היה לשם דבר, הוא נפטר קרוב מאד לגיל מאה בצלילות הדעת עד יומו האחרון כשהוא זוכה לראות ולגדל על ברכיו עשרות לא מבוטלות של בני ננים במשפחה ענפה ומסועפת שמשתדלת ללכת לאורו ולנהוג תמיד כבוד זה בזה.

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

שטריימל ישן הובא והחליף את הקוצ'מע הישן שעל ראשו, ובשאלת פיהם ואמרו הן, נגשו אל החופה כדת משה וישראל. סבא וסבתא חיו כמו נולדו יחד שנים רבות הם היו זוג בלתי נתפס. והנקודה היא שמעולם, אבל ממש מעולם! הוא לא הסכים לדבר על הסיפור. אותה פעם יחידה שהוא אמר משהו היה לאחד מצאצאי שניסה בפעם המי יודע כמה להוציא מפיו אישור כלשהו למעשה המפורסם. שניה לפני שסבא העביר נושא כהרגלו הוא אמר לו, ממה נפשך אם זה נכון אין שום היתר לבזות בת ישראל גם אחרי הרבה שנים...

כששאלתי את סבתי לאוי"ט על פרטי הסיפור ועל נכונותו היא הדגישה בפני: את הסיפור עצמו אף פעם לא הצלחנו לאמת מפיו

המשך מעמוד 21 | הרב צבי גטקר

התלמידים הרימו גבה ויצאו לשחק. בתחילת השיעור שלאחריו הסברתי להם איזה תרגיל היה עליהם לפתור, ואמרתי להם, וכי אתם לא מבינים על מה אני אמור לכעוס עליכם? וכי אינכם זוכרים כי בשבוע שעבר ברחתם מהכיתה ללא רשות? כך הצלחתי להתפלל ולא לעשות רעש בהתנהגותי המוזרה. עוד דוגמא: תפילת מנחה עלי היה להתפלל מיד בצאתי מבית הספר, משום שהלימודים הסתיימו קרוב מאוד לשקיעת החמה, ולשם כך הייתי ניגש מידי יום לדוכן עיתונים ומודעות, שהיה מוצב מעבר לכביש מול בית הספר, וקורא אותם ב"עיון רב" תוך כדי תפילת מנחה, ובכל מקום שהיה צריך לכתוב, הייתי כביכול מתכופף לקרוא את העיתון..

עוד ועוד סיפורי הוד וגבורה מובאים שם על מצות התפילה בתקופה זו ועוד.

והן אמנם כי סיפורים מאין אלה יוצרים חיוב, וחיוב המצוה אצל בני הבית, אך האמת צריכה להיאמר בנוסף לזאת, כי סיפרי גבורה הם לא רק מסירות נפש בשעת השמד, הם גם מסירות נפש בשעת הדבש. כשהכל מחייך וזורם על מי מנוחות, ו"כולם הולכים בליל שיש לשם", ו"כולם" מתפללים במניין מסוים..

ואני מתגבר, והולך לבית המדרש, להתפלל תפילה ראויה, בכוונה וביישוב הדעת. כשאף אחד לא ירשום לחובתי משהו אם אכנס לתפילה יותר קרוב לסיומה מאשר לתחילתה, אין אף אחד שיודע מה אני מכוון ומתאמץ בעמדי עם עיינים סגורות לפני השי"ת.

אכן אף אחד לא יוציא ספר על סיפור הגבורה הנפלא הזה. אבל יום יבוא בקרוב ובמניין של משיח צדקנו, הספסלים הראשוניים יהיו לאלו אשר שמרו משמרת מקדשי, לאלו שלא ויתרו בשום שלב, על כל ההנהגות הטובות והראויות, על סדרי הלימוד, ורגש הקדוש. הגבאי שם יפנה לאחור ויסמן, לך, הגיבור הנסתר, לעיני כל העולם, בוא קדימה, אתה מהגיבורים, אתה מהחבריה הקדושה, מקומך כאן קדימה איתנו.

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

עמידתו כנגד המרובים, יש לה משמעות גדולה, וחשיבות רבה, ובבוא היום זכותו וחשיבותו תהיה עצומה ומשמעותית. כשרוצים לחבר את בני הבית לעניין של תפילה חמה וקבועה, מחפשים סיפורים על מסירות נפש בדורות של פורענות, אך האמת היא כי לא רק בזמנים קשים, החכמה להישאר יהודי חם, גם בימים כתיקונם, חכמה גדולה היא להישאר יהודי חם. בספר 'להשאר יהודי' על הגאון והצדיק רבי יצחק זילבר זצוק"ל, מתואר איך בהיותו מורה ברוסיה הסובייטית הצליח להתפלל 3 תפילות בכל יום, בלי להפסיד את זמנם. הוא מתאר כי בבוקר טרם התחלת השיעור היה מתפלל שחרית, ובפעמים היחידות שבאמצע תפילת שחרית הגיע זמן השיעור היה עליו לחבל תחבולות כיצד לחמוק ולהתפלל על אף המלשינים הרבים ועיני התלמידים שהיו נשואות איליו.

אפיזודה מעניינת, מספר הרב זילבר

אפיזודה מעניינת, מספר הרב זילבר, יום אחד התחלתי את התפילה, ומיד לאחר קריאת שמע צלצל הצלצול המבשר על תחילת השיעור, סברתי לעצמי להתעכב כמה דקות ולהתחיל את תפילת שמונה עשרה, אך תיכף כשאמרתי את ברכת גאל ישראל, הכריז המנהל את שמי במערכת הכריזה וזירז אותי להיכנס כבר לכיתה. בלית ברירה מיהרתי ונכנסתי לכיתה, בלי להוציא מילה מהפה, סימנתי לתלמידים על עמוד מסוים בספר הלימוד, סימנתי לאחד התלמידים שיתקרב אליי הסתובבתי לכיון הלוח, נתתי בידי גיר כתיבה, וסימנתי בידי שירשום על הלוח..

וכך בעודי לכיון הלוח התחלתי את תפילת שמונה עשרה. התלמידים ניסו בתחילה להבין מה כוונתי איזה תרגיל יש לפתור על הלוח, אך לא הצליחו להבין. אחדים מהם התקרבו אליי ושאלו אותי לכוונתי אך אני הייתי בעיצומה של התפילה ולא הגבתי מאומה, הם לא הבינו את פשרה של התנהגותי ושאלו 'למה אתה לא עונה לנו?' וכי אתה כועס עלינו?', ואני המשכתי להתפלל בדביקות, כך עד שהסתיים השיעור.

הבעיה היא שכן ישיבה חושב שאוי ואבוי לאשה שתוכן חייה הם חפצי הבית, הביגוד והעציצים. תוכן חיים, כך חושב הבחור לעצמו, הוא רק עבודת ה'. בקיצור, הבחור מחפש באשה 'חברותא'. ואם אינה יודעת ללמוד גמ', לכל הפחות שתהא בעלת מחשבה ובעלת מעשים. וזו, טעות גמורה היא!

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

כִּי אִם לְשֹׂארוֹ (כ"א ב')

היסוד הראשון בנשיאת עול אשה שימת לב אליה, ואל כל ענייני הבית

פרש"י: 'שארו זו אשתו'. ובמדרש (איכה רבה ג, ט) נאמר: 'טוב לגבר כי ישא עול בנעוריו עול אשה'. הפעולה הראשונה שצריך הבעל לקבל על עצמו בבואו להקים את ביתו, היא לקבל על עצמו את עול אשתו, דהיינו לשאתה בכל מצב ובכל זמן, ולא לפרוק לעולם את העול הזה מעל כתפיו. עול זה כותב הגר"ש וולבה זצ"ל, מתבטא לפעמים בדברים קטנים, כאלה שהם ההיפך מטבעו של איש, אבל הם כל תוכן חייה של האשה. עול זה דורש שימת לב תמידית, האשה לובשת בגד חדש, ומצפה למילה טובה. מתעטפת במטפחת חדשה ומקווה שתמצא חן בעיניו, ואם אינו רואה כלל, ולא אכפת לו אם המטפחת כחולה או ירוקה, מתאימה או לא מתאימה - היא מאוכזבת.

האשה מבשלת ארוחת צהרים, וטורחת שתהיה לפי טעמו, והנה הוא חוזר הביתה, ובולע את האוכל, ובקושי נזכר מה בא לפיו, וממילא אינו יכול לומר לה מילות שבח וקילוסין על טוב טעמה. זה שוב אכזבה בשבילה. יש צורך בתיקון כלשהו בבית, והוא אינו שם לב לזה. היא תלתה תמונה על הקיר, הניחה עציץ על השולחן והכל בשבילו, והוא אינו רואה מאומה. לאט לאט היא נוכחת לדעת שבעלה אינו מעוניין כלל בדברי הבית, שהם עבודה תוכן חיים ממש. כך, מדברים קטנים כאלה, נוצר במשך הזמן ריחוק ופירוד, וכל אחד חי את חייו לעצמו - ה' ישמרנו מזה! הוי אומר, היסוד הראשון בנשיאת עול אשה - שימת לב אליה. אל ענייני הבית, אל עמלה ועבודתה! הבעיה היא שכן ישיבה חושב שאוי ואבוי לאשה שתוכן חייה הם חפצי הבית, הביגוד והעציצים, האוכל והתמונות. תוכן חיים, כך חושב הבחור לעצמו, הוא רק עבודת ה', מעשי חסד, מחשבות בענייני תורה, שמירת הלכה וכיוצא בזה. בקיצור, הבחור מחפש באשה 'חברותא'. ואם אינה יודעת ללמוד גמ', לכל הפחות שתהא בעלת מחשבה ובעלת מעשים. וזו, טעות גמורה היא! הבחור שזכה להתארס בשעה טובה עם המיועדת להיות אשתו, צריך לסלק ממחשבתו תפיסה מוטעית שאשה צריכה להיות שקועה במחשבה ובדברים גדולים.

תוכן חיי האשה הוא הבית! כמעט, כותב הגר"ש וולבה, שאין גבר משיג ומבין זאת, כיצד אפשר למצוא סיפוק ומילוי נפשי בעניינים פעוטים כאלה! כאן אנו מגיעים לנקודה חשובה מאוד: הבנת השוני המוחלט בין איש לאשתו. בחיים המשותפים של בני הזוג נחשפות במשך הזמן תכונות אצל שניהם, שלא ידעו עליהן מראש. כל אחד לומד להכיר אצל השני כוחות, מצבי רוח והרגלים הזרים לו. דבר זה אינו מיוחד רק לבני זוג, גם חברים לחדר בפנימייה שמים לב לתכונות השונות של כל אחד ואחד. ויודעים שצריכים למצוא דרך שלא להפריע אחד לשני. המיוחד בבני זוג הוא, שמגלים בצד השני דברים שהם זרים לגמרי ובלתי מובנים לכאורה. דרך המחשבה, וכל מערך תגובות האשה שונים לגמרי משל האיש, ככל אשר ינסה הבעל 'לשכנע' אותה לקבל את מהלך המחשבה שלו, ולהודות כי אופן התגובה שלו נכון יותר - הוא לא יצליח. ברבות הימים יזכר לדעת, כי אלו הן בדיוק הנקודות האופייניות של האשה, ועליו להשלים עמהן, ללמוד אותן, ובעיקר - ללמוד לחיות איתן, זה הוא נשיאת עול אשה. אבל תנוח דעתו של כל בעל בעמיו: כל ההתחלות קשות, ואם יקבל את עול אשתו בחפץ לב אמיתי, יידע נאמנה שההתרגלות שלו לכך תפיג מתיחות, ובמקומה תבוא עליו הרחבת הדעת ושלווה הנפש, שלא יכול היה לזכות בה בבחירתו בשום אופן. אז תתחיל תקופת עליה חדשה בתורה ובעבודת ה', משאת נפשו של בן תורה אמיתי.

מעשה בקהילה שבקשו למנות להם רב, ובאו לידיהם הצעות של שני תלמידי חכמים, ואין לאחד מעלה על חברו, זולת זה שאחד מהם לוי

וקדשתו (כ"א ח)

מעשה בקהילה שבקשו למנות להם רב, ובאו לידיהם הצעות של שני תלמידי חכמים, ואין לאחד מעלה על חברו, זולת זה שאחד מהם לוי. האם ראוי להקדימו על חברו? המהרשד"ם נשאל (יו"ד סי' רל"ט): בעיר שיש בה מוהלים השווים לטובה בכל דבר, אלא שאחד מהם גם כהן, האם צריך להקדימו על פני חברו מדין 'וקדשתו', ומשמע מדבריו דגם לעניין מינוי של כבוד - יש להקדימו. ולפי"ז יש לדון אם שייך 'וקדשתו' גם לגבי לוי לעומת ישראל, והנה הב"י (יו"ד סי' רנ"א ט)

כתב: גם בזה"ז לוי קודם לישראל, דמזמן המקדש הוא מובדל לעבודת ביהמ"ק, אבל ה'דרישה' כתב, דשיטת מהר"ם מרוטנבורג, דגם בזמן שביהמ"ק קיים, אין מצוה לכבד לוי יותר מישראל, ורק לעניין חיותו חייבה התורה להקדימו, והיום או מחר ייבנה בית המקדש ויחזור הלוי לעבודתו ולדוכנו. וא"כ אם ע"י מינוי זה יכול גם להשתכר יש להקדימו מצד חיותו, אמנם כיון דהשני גם ת"ח, ומצינו דגם ת"ח יש להקדימו לעניין חיותו שישתכר קודם (כמבואר בב"ב כ"ב.), א"כ לכאורה לפי הב"י מצטרף ה'וקדשתו' להקדים הלוי שהוא גם ת"ח, אבל להמהר"ם מרוטנבורג שהוא רק דין בהקדמת חיותו, א"כ לעניין זה ממש שווה לוי ת"ח עם הת"ח הישראלי, וכמ"ש הרמב"ם (בסוף הל' שמיטה ויובל), 'ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדבה רוחו אותו, והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו, ה"ז נתקדש קדש קדשים.

והנה הפמ"ג כתב: (או"ח סי' נ"ג א"א סק"ד), על מינוי ש"ץ, חסיד קודם לצדיק, כהן קודם ללוי, ולוי לישראל, ות"ח קודם לכה"ג ע"ה, הרי שנקט לשון המשנה (סוף הוריות), שמדברת בהל' צדקה, והעתיקו לעניין חזן, ואמנם גם בש"ץ יש עניין של שכר, ועדיף יותר בשכר כדאיתא בשו"ע (שם סכ"ב), אך הפמ"ג לא חילק בין בשכר לשלא בשכר, משמע דבכל עניין יש להקדים. ובנידו"ד יש עוד טעם אחר להקדים הלוי לעומת ישראל, דהא הרמב"ם (פ"ב מסנהדרין ה"ב) כתב 'ומצוה להיות בסנהדרין גדולה כהנים ולוים, הרי שלעניין הוראת תורה בישראל יש עדיפות לכהנים ולוים. ולכאורה מקרא מלא הוא 'יורו משפטיך ליעקב', וה'ספורנו' כתב על הפסוק 'וידבר משה והכהנים הלויים' (דברים כ"ז ט) - שיתף עמו הכהנים להזהיר על העיון בתורה, בהיות מוטל על הכהנים ללמד דעת את העם, כדאמרו 'יורו משפטיך ליעקב' (שם ל"ג), וכן בגמ' (יומא כ"ו). אמר רבא לא משכחת צורבא מרבנן שמורה הוראה אלא דאתי משבט לוי או משבט יששכר, לוי - דכתיב 'יורו משפטיך ליעקב', ומסיקה הגמ' (שם), דהיינו - לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, פרש"י 'להורות כדת וכהלכה'. ואע"פ שראינו רבים מבעלי ההוראה בכל הדורות, גם משאר שבטים, מ"מ משבט לוי עדיף, וכן נקט לדינא ה'שם משמעון' (להגר"ש פאלאק זצ"ל חו"מ סי' ו'), 'ולפי"ז נולד לנו דין חדש, שאם יש לפנינו איזה דיינים לבחור מהם, וא' הוא כהן או לוי, יש להקדימו ולבחור בו, אף שהאחרים יש להם מעלות יתירות עליו, דאף שאפשר שהאחרים הם מיששכר, מ"מ אינו אלא ספק וזה שהוא כהן או לוי שיכול להורות כהלכה הוא ודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי. והגם שאין אנו מחזיקין הני כהני דידן לכהני ודאי, היינו דווקא לחומרא או לענין כיבוד, ועי' שד"ח (מע' כ' כלל צ"ב), אבל לא בדבר שיוכל לבא מכשול מצד זה, דהיינו אם יורו וידונו שלא כדין וכהלכה. וכן הא דלשיטת הירושלמי (סוף הוריות) דבזמן שאין דוכן, אין ללוי קדימה על ישראל, היינו ג"כ רק במידי דכיבוד, אבל לדון ולהורות, ודאי אין נפ"מ בין זמן דוכן או לא, דלעולם קרינן ביה 'יורו משפטיך ליעקב', כמ"ש בגמ' דלא משכחת צורבא מרבנן דמורה הוראה, דמשמע שאף בזמנו (של רבא) לא משכחת דמורה הוראה, אלא אי אתי מלוי, אף שכבר נתבטל הדוכן אז. והגם שממזר ת"ח קודם לכה"ג עם הארץ (כמ"ש במשנה סוף הוריות) היינו דווקא לעניין כיבוד או להחיות, אבל לדון ולהורות, ודאי הכה"ג קודם, אם אינו עכ"פ ע"ה, דידוע להורות כהלכה, מצד דאתי מלוי, ומקרא מפורש הוא, 'שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו'. ואחרי דשקיל וטרי טובא, מסיק דדיינים שלנו שלא נסמכו, ודאי יש לנו לחזור ולהדר שיהיו מכהנים ולוים, דאתי מלוי, שידעין לדון ולהורות כהלכה.

אם אדם רוצה להתקין מזוזה אך עדיין אין לו בית..

ושמרתם מצותי ועשיתם אתם (כ"ב ל"א)

מבאר ה'ציצים ופרחים': הנה מעיקר הדין לאדם לא מגיע כל שכר עבור קיום המצוות, כי אומר ה': 'מי הקדימוני ואשלם' (איוב מ"א ג') 'מי מל עד שלא נתתי לו בן זכר?!' 'מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג?!' 'מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית?!' 'מי עשה לי ציצית עד שלא נתתי לו טלית' (ויק"ר כ"ז): ממילא האדם הוא במצב של 'חייב' ואין לו מה לבקש שכר, ומכאן כל השכר שד' נותן - חסד גמור הוא! אך יש מצב שבו

מגיע לאדם שכר ע"פ הדין. אם אדם רוצה להתקין מזוזה אך עדיין אין לו בית, והוא באמת חפץ בכך ומצטער על חסרונו, לכן אומר ה' 'ושמרתם מצוותי', שמירה במשמעות של המתנה וציפייה, כמו (בראשית ל"ז י"א) 'ואביו שמר את הדבר', ופרש"י 'שהיה ממתין ומצפה מתי יבוא'. אם אדם יושב ומצפה מתי יהיה לו בית על מנת שיוכל להתקין בו מזוזה - או אז מעלה עליו הכתוב כאילו 'ועשיתם אותם' (עלון אש דת).

חידות לפרשת השבוע:

- א. מדוע חג שמיני עצרת נקרא בתורה 'עצרת' וכן שביעי של פסח נקרא 'עצרת', ואילו אין חג השבועות נקרא בתורה 'עצרת', אלא רק חכמים קראוהו 'עצרת'?
- ב. איזה דבר נהג בכל יום, כל ארבעים שנה שהיו במדבר, כפי שנוהג ביום הכיפורים לדורות?
- ג. מהו הדבר בפרשתנו אשר אנשים רבים צריכים היו לסמוך עליו את ידיהם, ומה הטעם לכך?
- ד. מדוע המקלל קילל את ה' כאשר רב עם יהודי אחר?
- ה. היכן מתקיימת בזמן הזה מצות הדלקת המנורה?

- נעשים ע"י כה"ג, כפי שנעשו לדורות ביום הכיפורים.
 - תשובה לחידה ג.** בסוף הפרשה נאמר על המקלל שהוציאו אותו אל מחוץ למחנה, וסמכו השומעים את ידיהם על ראשו, ואחרי כן רגמו אותו באבנים. ופרש"י שגם העדים והדיינים היו צריכים לסמוך את ידיהם עליו, והטעם לכך כתב הריב"א - שכל השומעים כאן היו צריכים לסמוך את ידיהם עליו, מה שלא מצאנו בשאר המומתים, לפי שגם העדים היו צריכים כפרה, שהרי העידו 'כך שמענו שקילל', וגם הדיינים צריכים כפרה על ששמעו את קללתו, ולכך קרעו את בגדיהם. נמצא שכולם חטאו בגללו, והוא קרבן לכולם, לפיכך כל השומעים סומכים עליו, שהוא קרבנם.
 - תשובה לחידה ד.** כתב ה'פענח רזא': 'אע"פ שהמריבה היתה עם חברו הישראלי, ואם כן היה לו להתרעם על הישראלי, ולא על הקב"ה, מ"מ מתוך המריבה אמר לו האיש הישראלי: "ממזר וכן מצרי אתה, איך אתה מעז פנים?! השיב לו: "ואבא היכן הוא?" א"ל: "משה הרגו בשם המפורש". מיד ברח את אותו השם. וה'בכור שור' כתב, שמתוך המריבה אמר בן המצרי לישראלי: "ברוך פלוני שבראך ומחייא אותך".
 - תשובה לחידה ה.** בפרשתנו נא' "על המנורה הטהורה יערוך את הנרות לפני ה' תמיד", וכתב במדרש הגדול, שבזמן הזה, שאין ביהמ"ק קיים, יש מצווה להדליק נרות בבתי כנסיות ובתי מדרשות, שהם חשובים כמקדש מעט, כדאיתא במס' מגילה (כ"ט).
- (מתוך עלונו של הרב צ'לק תשפ"ג)

- תשובה לחידה א.** כתב ה'ספורנו' בפרשתנו, שהמושג 'עצרת' הוא לא רק לשבות ממלאכה, אלא זו אזהרה לעמוד איזה זמן במקומות הקודש כדי לעבוד את הקב"ה בתורה ובתפילה. וזהו היום שלאחר חג הסוכות, אשר בו שלמו כל שמחות הרגלים, הוא קודש להיותו יום עצרת, שיעצרו במקומות הקודש ותהיה שמחתו שמחה של תורה ומעשים טובים, כפי שנא' בתהלים (קמ"ט ב) "ישמח ישראל בעושי". וכן שביעי של פסח נקרא 'עצרת' כיון שביום זה נעצרו ישראל עם משה יחדיו לשורר לקל ית', כפי שנא' "אז ישיר משה ובני ישראל", לכן נקבע לדורות יום זה להיות עצרת לה'. וחג השבועות, כיון שיום זה הוא יום החמישים ליציאת מצרים, יום מתן תורה, אשר בו נעצרו ישראל יחדיו לעבודת הקל ית', קראוהו חז"ל 'עצרת'. אמנם בתורה לא הוזכר יום זה בשם 'עצרת', מפני שקלקלו ישראל את מה שהשיגו בעצירתם בזה שנא' "ויתנצלו את עדים מהר חורב" (שמות ל"ג) לאחר חטא העגל.
- תשובה לחידה ב.** כתב ה'ספורנו' בפרשתנו, שאע"פ שהדלקת נרות וכן הקטרת הקטורת היתה כשרה בכהן הדיזט לדורות, מ"מ בפרשתנו נאמר בשניהם שאהרון עשה כן, והטעם לכך - כי כל ימי המדבר היה עניין המשכן בכל יום כיום הכיפורים שנא' בו "כי בענן אראה על הכפורת", וכן כל ימי המדבר נא' "כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו" (שמות מ"ח). ולכן היה מן הראוי שיהיו מעשה הקטורת והדלקת הנרות הנעשים בפנים -

המשך מעמוד 20 | הרב בנימין בירנצוויג

ישראל ליווה חזרה את החזו"א לפתח ביתו, והחזו"א חזר וליווה את הבית ישראל לעבר מכוניתו, והבית ישראל חוזר וליווה את החזו"א עד פתח ביתו, ואז..... קפץ הבית ישראל וזינק לעבר מכוניתו כדי שהחזו"א לא יספיק ללוותו חזרה. כך הראו גדולי ישראל דוגמא אישית של כבוד אחד לשני בכל הדרם וזיוום.

שהרב מפוניבז' נמצא כרגע בחו"ל, ואז ביקש להיפגש עם המשגיח הרב דסלר, אבא כמובן רץ לביתו של המשגיח הרב דסלר לומר לו שהבית ישראל הגיע ורצה לפגשו, הרב דסלר הלביש את חליפת השבת שלו ורץ מביתו ונפגש למשך כחצי שעה עם הבית ישראל, לאחר מכן ביקש הבית ישראל מאבא שיבוא איתו לפגישה עם החזו"א, ואז אבא מספר מה קרה בסוף הפגישה: 'החזו"א ליווה את הבית ישראל מפתח ביתו עד למכוניתו, ואז הבית

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

כי
היא
מקור
הברכה

השבת היא מקור הברכה
כולנו זקוקים לברכה ולסייעתא דשמיא מיוחדת
אלפי ישרים בכל רחבי העולם תישרי,

מתכוננים בימים אלו
להתחלת לימוד "הלכות שבת"

במסגרת תוכנית "הדף היומי בהלכה"

להצטרפות למסגרת מבחני 'דרשו' ופרטים נוספים
בעמדות 'צדדים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

מדוע נוהגים רבים להתפלל 'מנחה גדולה' לכתחילה? מדוע נהג החזון איש להתפלל מנחה גדולה תמיד בשעה מסוימת? ומי שהתפלל מנחה מיד לאחר חצות היום - האם יצא ידי חובה?

תפילת מנחה תוקנה כנגד קרבן התמיד של בין הערבים. מעיקר הדין, ניתן להקריב את קרבן התמיד של בין הערביים בשעה 'שש ומחצה', דהיינו כמחצית השעה לאחר חצות היום, אך בפועל הקריבוהו על גבי המזבח בשעה 'תשע ומחצה', דהיינו כמחצית השעה לאחר תחילת הרבע האחרון של היום. ולכן, עיקר זמן תפילת מנחה הוא ברבע האחרון של היום, וזמן זה מכונה 'מנחה קטנה'. אולם, אם התפלל מנחה לאחר חצות היום ואילך, יצא ידי חובתו, וזמן זה מכונה 'מנחה גדולה'. והרוצה לצאת לדרך, וכן במקרה שאם ימתין לזמן מנחה קטנה לא יוכל להתפלל בציבור, רשאי לכל הדעות להתפלל בזמן מנחה גדולה.

ורבים מגדולי ישראל, ובכללם החזון איש, נהגו להתפלל בדרך קבע בזמן מנחה גדולה, וכך המנהג במקומות רבים. והגרי"י קניבסקי זצ"ל הסביר, שהחזון איש נהג כן משום שלא רצה לאכול שום סעודה לפני תפילת מנחה, כשיטת הראשונים המחמירה הסוברת כן. וכן כתב האור לציון, שהטעם שנהגו בישיבות להתפלל בזמן מנחה גדולה, הוא כדי שיוכלו לאכול את סעודת הצהריים לכל הדעות; וכן משום שאם לא יתפללו בזמן מנחה גדולה, יצטרכו להפסיק באמצע סדר לימודם כדי להתפלל בזמן מנחה קטנה, והעדיפו למנוע ביטול תורה הכרוך בהפסקה זו.

וכאמור, זמן 'מנחה גדולה' הוא החל מנחה השעה לאחר חצות היום. ומחצית שעה זו - הסתפק השער הציון אם היא חצי שעה רגילה, כלומר, 30 דקות, או חצי שעה 'זמנית', המחושבת לפי אורך היום. והגרי"מ טוקצ'ינסקי זצ"ל כתב, שמנהג ארץ ישראל הוא לחשב חצי שעה 'זמנית', ולא 30 דקות, ועם זאת, בטבלאות הזמנים שלו, בחלק מימות השנה, חישב הגרי"מ טוקצ'ינסקי זצ"ל חצי שעה זו לפי 30 דקות, ולא לפי שעה 'זמנית'. והסביר זאת הגרי"א זילבר זצ"ל, בספרו 'בירור הלכה', שכאשר חצי שעה 'זמנית' היא לקולא, דהיינו שהיא פחות מ-30 דקות, יש להמתין 30 דקות. והחזון איש נהג להתפלל במשך כל ימות השנה לא להתפלל לפני 12:30 [לפי שעון חורף, 13:30 לפי שעון קיץ], משום שיש ימים בשנה שלא ניתן להתפלל לפני זמן זה.

ובזמן שבין חצות היום לזמן 'מנחה גדולה', אסור להתפלל מנחה, והגר"ח קניבסקי זצ"ל הורה שראוי אף שלא לומר 'אשרי' בשעה זו. ובמנחת יצחק הורה, כי בשעת הדחק ניתן לקרוא בתורה בזמן זה את הקריאה של מנחה בתענית ציבור. ומי שטעה והתפלל בזמן זה - נחלקו הפוסקים אם יצא ידי חובתו; והגר"ח קניבסקי זצ"ל הורה, שראוי לשוב ולהתפלל בתורת נדבה. ואם אכן עושה כך, יתנה: "אם אני חייב בתפילה זו - תהא לחובתי, ואם לא - תהא לנדבה". והגר"ש אויערבך זצ"ל הורה, שמי שהתחיל להתפלל בשעה זו ונזכר בטעותו באמצע התפילה, יסיים את תפילתו; ולאחר מכן ינהג כנ"ל.

האם ניתן לקרוא קריאת שמע של ערבית לפני 'צאת הכוכבים'? מה הם המנהגים השונים בקשר לזמן תפילת ערבית? והאם זמן 'רבנו תם' הוא קבוע במשך כל ימות השנה?

מצות קריאת שמע של ערבית נאמרה בתורה בלשון: "וְדַבַּרְתָּ בָּם וּגו' וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ", כלומר, בזמן שכיבה, שהוא הלילה. ואמרו חכמינו ז"ל שהסימן לבוא הלילה הוא 'צאת הכוכבים', דהיינו הראות שלושה כוכבים בינוניים שלעולם אינם נראים ביום. וכתבו ראשונים, שמאחר ורוב האנשים אינם בקיאים במהות הכוכב הבינוני ובמידתו, יש להמתין עד להראות שלושה כוכבים קטנים. ומי שקרא קריאת שמע לפני זמן זה, חייב לשוב ולקוראה לאחר מכן. אולם, אם בירך גם את ברכות קריאת שמע לפני זמן זה, לא ישוב ויברך.

והמנהג במקומות רבים לקרוא קריאת שמע של ערבית עם ברכותיה החל מ־20 דקות לאחר שקיעת החמה, על פי דעת הסוברים שזהו זמן הראות הכוכבים הקטנים [ראה לעיל]. והגרש"ז אויערבך זצ"ל הורה, שבית הכנסת שנהגו להתפלל בו ערבית 20 דקות אחר השקיעה, והתעוררו חלק מהמתפללים להחמיר ולאחר את הזמן, אין בכוחם לשנות את המנהג, וכך היה נהוג בירושלים, והמחמירים יחמירו לעצמם ויתבוא עליהם ברכה.

והגר"ש אלישיב זצ"ל החמיר שלא להתפלל ערבית עד 30 דקות לאחר השקיעה, משום שחשש שאין אנו בקיאים בזמן שקיעת החמה והשקיעה האמיתית אינה זו הנראית לעינינו. ומנהג החזון איש היה להתפלל ערבית כ־40 או 45 דקות לאחר השקיעה. והשפע חיים מצאנו כתב, שמנהגם להמתין עד 72 דקות לאחר השקיעה, על פי דעת רבנו תם שזהו זמן 'צאת הכוכבים'. ונחלקו האחרונים, אם הפרש 72 הדקות לשיטת רבנו תם הוא קבוע לכל ימות השנה, או שהפרש זה מתייחס רק לימים ה'בינוניים', בהם היום והלילה שווים, והוא משתנה במשך השנה בהתאם לאורך היום, או לאורך הַנְּשָׁף] = זמן המעבר בין היום ללילה[, השונים מתקופה לתקופה.

מדוע צריך ליטול ידיים לפני התפילה? האם צריך ליטול ידיים לפני תפילת מוסף? מה הדין כשיש 'הפסקת מים' ולא ניתן ליטול ידיים לפני התפילה?

חכמינו ז"ל תיקנו ליטול ידיים לפני כל תפילה, ואף כשידוע שהן נקיות. וכתב הפרישה, שטעם הדבר משום שהתפילה נחשבת כקרוב, וכשם שהכהנים קידשו את ידיהם ואת רגליהם מן הכיור לפני הקרבת הקרבנות, כך צריך המתפלל ליטול את ידיו לפני התפילה. ונחלקו ראשונים, אם צריך ליטול מכלי ולברך 'על נטילת ידיים', ולהלכה, אין לברך. ובספר שערי רחמים כתב, שלמרות שאין מברכים על הנטילה, ראוי ליטול מכלי, כדין נטילת ידיים לסעודה; וכן כתב האור לציון. ומי שהתפלל ללא נטילת ידיים - יש אומרים, שלדעת הרמב"ם אין תפילתו תפילה; אך למעשה, אין לשוב ולהתפלל.

והנוטל את ידיו לסעודה או לימים אחרונים, או מכל סיבה אחרת, ולא התכוון לשם התפילה, צריך ליטול את ידיו שנית לפני התפילה. אולם, אם נטל את ידיו לתפילה אחת, ונותר בבית הכנסת, או שלא הסיח את דעתו מנקיון ידיו עד לתפילה הסמוכה לה, כגון בשחרית ובמוסף, או במנחה ובערבית הסמוכות זו לזו - אינו צריך ליטול ידיו לתפילה השניה. והגר"מ שטרנבוך שליט"א כתב, שצריך להתכוון בעת הנטילה גם לשם התפילה השניה. והנוטל ידיו לתפילה ולומד לפני התפילה - אינו צריך ליטול שנית. והגרש"ז אויערבך זצ"ל הורה, שאם נטל את ידיו לסעודה, והתכוון גם לתפילה, אינו צריך ליטול שנית לפני התפילה.

(סימן רלב, ב - רלה, א)

חֲמֵדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרְאָתָּ

כאשר נכנס אל הבית שאלנו אותו: אבא, מדוע נהגת כך, מה עם 'כבוד הבריות'? ואבא השיב לאלתר: הרי היתה כאן שאלה של פיקוח נפש ונפסק בשולחן ערוך שיש לחלל שבת על כך, אם כן כיצד אוכל להתעכב ולו לרגע אחד על מנת לדון אם כבוד הבריות דוחה את פיקוח נפש!?

הגאון הרב עקיבא נויבירט שליט"א, ממשיך דרכו של אביו הגאון בעל 'שמירת שבת כהלכתה' על לימוד וידיעת הלכות שבת

מיד ממקומו ואמר לאותו אדם: אנחנו עכשיו רצים שנינו אל בית החולה, הוא לא לבש את החלוקא דרבנן ולא חבש את המגבעת לראשו אלא מיד רץ לאורך רחוב הפסגה בשכונת בית וגן. במהלך הריצה נפלה הכיפה שעל ראשו אך הוא לא התעכב כדי להרימה אלא המשיך לרוץ ללא כיפה. היה זה מחזה מוזר לכל הדעות... לאחר שהורה את אשר הורה בבית החולה, התברר שאכן אותה ריצה הצילה את החולה מסכנת נפשות. כמובן שבדרכו חזרה הרים את הכיפה מהרחוב והניחה לראשו וכאשר נכנס אל הבית שאלנו אותו: אבא, מדוע נהגת כך, מה עם 'כבוד הבריות'? ואבא השיב לאלתר: הרי היתה כאן שאלה של פיקוח נפש ונפסק בשולחן ערוך שיש לחלל שבת על כך, אם כן כיצד אוכל להתעכב ולו לרגע אחד על מנת לדון אם כבוד הבריות דוחה את פיקוח נפש?! קודם יש לקיים המצוה כהלכתה ורק לאחר מכן לדון אם יש מקום לנהוג כך או אחרת. התשובה הזו מאפיינת את מי ששוקע כל כולו בעולם של הלכות שבת לפרטיותו ודקדוקיהו, שכאשר מגיעה שאלה לפתחו הוא פוסק לעצמו על המקום כיצד עליו לנהוג, ללא היסוס וללא פקפוק.

כך גם כל אדם שלומד בקביעות הלכות שבת ואפילו ב'שמירת שבת כהלכתה' ובספרי הקיצורים הקיימים, ידע היטב את דקדוקי ההלכה, על מה יש להקפיד ועל מה לא. ומה טוב לכל אחד לקבוע לו זמן קבוע בשבת ללמוד הלכות שבת, בעיקר בשבתות הללו של הקיץ שיש שעות רבות מסיום הסעודה השנייה ועד סעודה שלישית. כך הזמן של יום השבת מתקדש לרוחניות.

מצוות השבת ניתנה לבני ישראל כמתנה טובה מאת השם יתברך. על חשיבותה הגדולה אנו למדים מהנאמר בתחילת פרשת ויקהל שכאשר משה רבינו ירד מהר סיני ביום הכיפורים לאחר ששמע מפי השם "סלחתי כדבריך", הדבר הראשון שעשה למחרת יום הכיפורים הוא להקהיל את העם וללמדם הלכה למעשה במצוות השבת - המותר והאסור בה ולאחר מכן לימדם על מעשה המשכן. והטעם שעשה זאת בפני כל קהל עדת ישראל, מבואר במדרש אגדה שם: "הוצרכה פרשה זו להיות בקהילה, להקהילם ולהזהירם על השבת, כי יותר מן השבת אין חומרא, לא מועדים ולא דבר אחר". אנו למדים מכך על חשיבות ידיעת פרטי הלכות שבת, שאין דבר חשוב מקיום מצוה זו.

אדם שקובע עיתים ומצטרף לשיעורים ותבורות ללימוד הלכות שבת, ידע מה לעשות כאשר תבוא לפניו שאלה למעשה. ישנן שאלות רבות המגיעות לפתחו של כל אדם ואילו לא יכין עצמו כראוי לא ידע כיצד לנהוג בביתו. כך למשל אם מישהו מבני הבית פתח ברז מים חמים בבית והפעיל את ה'יונקרס', מה יעשה? האם מותר לסגור את הברז כאשר בכך גורם להפסקת הפעולה של מכונת החימום? מה יעשה אדם כאשר אירוע כזה מתרחש באמצע סעודת השבת ואין לו את הפנאי ללכת לשאול את הרב?

לפני שנים רבות בזמן סעודת שבת בבית אאמו"ר זצ"ל בעל 'שמירת שבת כהלכתה', נשמעו דפיקות על דלת הבית, בפתח עמד אחד מתושבי השכונה ושאלה בפיו בענין טיפול בחולה שיש בו סכנה. אבא שהבין מתוך השאלה שמדובר בעניין שיש בו פיקוח נפש, קם

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה